

Dialog og samarbejde med kommunen

Hvad synes

Københavnerne?

**Innovationshuset i Københavns
Kommune**
Oktober 2015

Dialog og samarbejde med kommunen

Hvad synes Københavnerne?

En kvalitativ undersøgelse
baseret på 17 samtaler,
12 interviews og 4 workshops.

Indhold

Indledning og resume	s. 3-7
Personinterviews	
Marianne Falck Orby - Ildsjæl fra Urbanplanen	s. 8-10
Csaba - Hjemløs i København	s. 11-13
Lasse Glavind - Græsrodsaktivist, Vesterbro	s. 14-16
Erik Rosenberg - Projektmand, Nørrebro	s. 17-19
Hjørdis Espensen - Meget aktiv ældre, Østerbro	s. 20-22
Stine Høi Sørensen - Biblioteksleder, Nørrebro	s. 23-25
Mads Uldall - Byrumsekspert, Vesterbro	s. 26-28
Kulturiværksætterne, København	s. 29-30
Korte samtaler med 20 borgere	s. 32-35
Gruppeinterviews	
Civilsamfundsorganisationer	s. 36-37
Erhvervsliv	s. 38-39
Lokaludvalgssekretariaternes netværk for borgerinddragelse	s. 40-41
Embedsværket	s. 42-43
Borgerrepræsentanter	s. 44-45
Navneliste over deltagere i undersøgelsen	s. 46

Dialog og samarbejde med kommunen, Hvad synes københavnernes?

Københavns Kommune vil udarbejde principper for, hvordan københavnernes kan involveres og engageres bedre i byens udvikling. Man vil gerne opnå, at flere københavnere finder det nemmere og umagen værd at gå i dialog og samarbejde med kommunen om byens udvikling, problemer og muligheder.

Men hvad synes og oplever københavnere selv som udfordringer og potentialer, når det gælder dialogen og samarbejdet med kommunen om byens udvikling? Det har Innovationshuset i Købehavns Kommune haft fornøjelsen af at undersøge.

Her i efteråret 2015 har vi talt med 61 forskellige københavnere - fra medarbejderen i Dansk Industri til græsrodder og kulturaktivister, fra den opgivende skoleleder til den engagerede hjemløse. I denne bog kan du læse, hvad vi fik indsamlet af inspiration til fremtidens principper for dialog og samarbejde

Flertallet af københavnere er ikke i dialog og samarbejde med Københavns Kommune om byens udvikling, eller i det hele taget i kontakt med Kommunen om andet end ens egen, eller nærmestes, brug af kommunale services og tilbud. Men de "ikke kommunalt engagerede" mennesker er nu alligevel en interessant gruppe for initiativet Sammen om Byen. Det er de fordi Københavns Kommune har en ambition om at nå bredere ud og inkludere flere, og gerne flere forskellige københavnere, i dialogen og samarbejdet end man gør i dag. Så nogle af dem man normalt "ikke hører fra", de indgår også i undersøgelsen her - repræsenteret gennem en række korte samtaler med 21 københavnere. (En af dem skilte sig dog gevaldigt ud, da hun var skoleleder og selv stod midt i en proces med bruger- og omverdensinddragelse.)

Det var ikke svært at finde frem til forskellige københavnere, der i dag ingen kontakt har med kommunen, der vedrører byens udvikling. Dem fandt vi blandt cafégængere og besøgende på biblioteket. I samtalerne med de "ikke kommunalt engagerede" hørte vi ikke noget udtalt behov eller ønske for at være i mere dialog og samarbejde med kommunen om byen. Måske det mest er kommunens behov og "problem", det med at ville nå ud og få gavn af flertallets viden, holdninger og engagement - ikke nødvendigvis københavnernes. I sagens natur fik vi meget korte afkræftende svar på deres erfaringer med dialog og samarbejde med kommunen, (der rækker ud over egen brug af kommunale tilbud) - for den havde de jo ikke. Kun nogle få af dem vi talte med her var engagerede i noget, der vedrørte byen (socialt, kulturelt som fysisk), dog uden at være i dialog og samarbejde med kommunen herom. Men i samtalerne fik vi nu alligevel indblik i og inspiration til nye mulige kontaktflader mellem kommunen og københavnernes, der baserer sig på, hvor københavnernes i forvejen er engagerede. Det uddyber vi med nogle eksempler nedenfor under ad 2) "kontaktflader" .

Et mindretal af københavnere er på forskellig vis selv engagerede i byens udvikling og i dialog og samarbejde med Københavns Kommune: F.eks. igennem lokaludvalgene og områdefornyelserne, igennem i civilsamfundsorganisationer eller brancheorganisationer, med ad-hoc organiserede initiativer, igennem foreninger, der engagerer sig i byen, eller som deltager i debatter og workshops kommunen står bag, eller måske som enkeltpersoner, der kontakter kommunen med forslag, krav eller ønsker. Ofte er de aktive engagerede på flere måder og har derfor flere forskellige berøringsflader og forskellige erfaringer med dialogen og samarbejdet med kommunen.

Fra de "kommunalt engagerede" københavnere, der allerede er i dialog og samarbejde med kommunen, hørte vi kritik på særligt tre områder:

- 1) Oplevelsen af at "blive hørt" halter. Der ønskes bedre kommunikation fra kommunen om, hvordan "det hørte" reelt bruges og hvor man er nået til i processen. Der ønskes også bedre kommunikation omkring de reelle rammer for indflydelsen i forbindelse med, at man bliver hørt.
- 2) Kommunens arbejde med at "inddrage", foregår i dag (for) meget på kommunens præmisser: På steder, måder og i et sprog som kommunen sætter rammerne for. De kommunale rammer for dialog og samarbejde kunne med stor fordel suppleres med nye og andre kontaktflader tættere på københavnernes. På steder, på måder og i et sprog, der passer bedre ind i Københavnerne hverdag, der hvor Københavnerne i forvejen er engagerede.
- 3) Kommunens organisation (bureaukrati, sprog og flerforvaltningsstruktur) kan spænde ben for dialogen og samarbejdet med københavnernes.

Ad 1) Om at HØRE københavnernes

Projektets afsæt er netop en klar fornemmelse af, at de traditionelle høringer, også de høringer der kommer omkring Lokaludvalg og lokalt berørte, ikke får inddraget særligt mange københavnere og typisk også kun formår at inddrage en bestemt type borgere (overvejende lidt ældre, der har tid og resurser til at deltage, samt ihærdige organiserede eller uorganiserede nej-sigere).

Og så har høringerne ofte også et meget lokalt perspektiv på byens udfordringer og løsninger, hvilket Rådhuset kan have sine problemer med. For hvis der i København er politisk flertal for noget, eksempelvis flere billige ungdomsboliger, eller for at tage vare på de svageste, men ingen lokalt vil have en boligblok til unge eller et modtagecenter for narkomaner - hvad så!

Men hvordan oplever Københavnerne så mulighederne for at blive hørt?

De københavnere vi har talt med i undersøgelsen her, de er ikke videre begejstrede for kommunens evne til at "høre" københavnernes. Kritikken vi har hørt, handler især om følgende:

- **Manglede brug af det hørte.** Det man siger og mener, når man bliver "hørt" hos kommunen, det oplever man ikke bliver brugt til noget videre. Det gælder for de traditionelle høringer, men også for workshops, på møder og via skriftlige inputs. (Input fra interviews med lokaludvalg, med kommunalt ansatte, med civilsamfundsorganisationer og med borgere).
- **Manglende tilbagemelding på, hvordan det hørte, indgår i processer og beslutninger.** (Input fra civilsamfundsorganisationer, fra Lokaludvalg og fra erhvervslivsorganisationer).
- **Dialogen handler for meget om kommunikation vertikalt.** Demokratisk dialog handler om mere end at give hurtig og klar besked til kommunen nede-fra-op. Det er også vigtigt med en mere "horisontal dialog", hvor forskellige borgergrupper kommer i dialog og udvikler en bedre forståelse for hinandens interesser og for situationen i byen. Ikke nødvendigvis for at give et klart svar opad, men blot for at forstå hinanden bedre, også når man er uenige. (Input fra Lokalvalgssekretariaterne).
- **Demokratisk dialog ønskes tidligere i processen.** Vi hørte også ønsker om, at den demokratiske/kommunale dialog kunne foregå mere tidligt i "inddragelsen", så byens borgere, netværk og institutioner kan være med til at udarbejde løsninger, frem for blot at reagere, med kort frist, på kommunens oplæg. (Input fra Lokalvalgssekretariaterne, civilsamfundsorganisationer og politikere).
- **Demokratisk dialog med politikerne.** Vi hørte ønsker om mere og bedre direkte dialog mellem politikere og civilsamfund, så der bliver mere plads til uformelle og lærende samtaler mellem politikerne og københavnernes. (Input fra Lokalvalgssekretariaterne, civilsamfundsorganisationer og politikere).

- *Har kommunen ressourcer til at tage godt imod de ideer og den viden, der kommer fra Københavnerne?* Hvis kommunen gerne vil i dialog og samarbejde med endnu flere, så kræver det ressourcer hos kommunen til at kunne tage imod, sortere, videreudvikle og selv gå med ind i dialogen/samarbejdet. (Input fra kommunal ekspert/græsrodsaktivist).
- *Kunne der gives bedre svar til borgere, der kommer med konkrete forslag? Kunne der eventuelt reageres mere ubureaukratisk med handling, ikke kun dialog, når forslaget faktisk er godt?* (Input fra civil borger, med et stærkt lokalt kendskab)
- *Det kan virke ret tilfældigt, hvem der inviteres når kommunen inddrager.* (Input fra civilsamfundsorganisationer).
- *I inddragelsen er kommunikationen fra kommunen ikke tilrettelagt særligt godt.* Kommunen kommunikerer ud i sidste øjeblik eller på "dårlige tidspunkter", så det kan være svært at opnå den rigtige deltagelse og at få resultater/opfølgning videre ud. (Erhvervsorganisationer og civilsamfundsorganisationer).
- *Skepsis overfor at man gør mindre brug af høringer.* Uanset at mange høringer har lav deltagelse og ikke åbner mange muligheder for reel indflydelse, så meldte en enkelt græsrodsaktivist sig meget kritisk over for tanken om, at kommunen evt. skulle være mere selektiv i hvilke projekter, der sendes til høring. Det ville forringe sikkerheden for, at man bliver hørt, når det er ubelejligt for kommunen.

Ad 2) Nye og bedre kontaktflader

Der er behov for, at kommunen opbygger flere og andre kontaktflader til Københavnerne, som kan supplere den mere traditionelle "inddragelse".

Dette er især et ønske fra mindre etablerede kræfter, f.eks. kulturiværksættere, forældreråd mm. og almindelige borgere. Derimod udtrykker de velorganiserede brancheorganisationer og civilsamfundsorganisationer at have opbygget gode og flere kontaktflader til kommunen. Både mere formelt i råd og tilbagevendende møder/konferencer, men også i mere uformelle netværkskontakter til både politikere og embedsværk..

- *Ryk mere ud til borgene.* For de almindelige københavnere, der i dag ikke har en videre dialog og samarbejde med kommunen om byens udvikling, er der et kæmpepotentiale i, at kommunen rykker ud i dialog og samarbejde, der hvor folk er.

Typisk rykker kommunen "ud" med en bod på gaden med kaffe og lidt uformel dialog, men det er en anden slags kontaktflade, der efterlyses: En kontaktflade, der understøtter dialog og samarbejde lige netop omkring det emne og lige netop der, hvor københavnere allerede er engagerede. Her er et eksempel fra en samtale vi havde med Martin på 27 år, der er lærerstuderende i København:

"Hvis man kunne blive inddraget ude i studiemiljøerne på læreseminaret, som faktisk er fremtidens lærere, og der diskutere fremtidens folkeskole - ude på seminarerne sammen med kommunen. Det ville være fantastisk."

Sådanne praksisrelevante kontaktflader er jo mulige i stort set alle miljøer, hvor københavnere er optagede af noget, der også vedrører kommunens fremtid.

- *Vær med i praktisk med problemløsning.* Kommunen burde rykke mere ud og være med, helt praktisk, til at udarbejde løsninger sammen med københavnere, fremfor at sidde på kontorer og lægge planer, give tilladelser og stille krav. Dette er en tanke, eller nærmere et nødråb fra en netværksgruppe af fem uafhængige bruger-drevne kulturhuse. Men glæden og fordelene ved en mere fysisk og praktisk samarbejde i øjenhøjde beskrives også af kommunalt ansatte, der netop peger på gode erfaringer deri.

- Både politikere, embedsmænd og Københavnerne værdsætter en mere direkte og uformel dialog uden om forvaltningsapparatet. Denne kontaktflade fungerer allerede godt for nogle, men kan opdyrkes yderligere. (Input fra Lokaludvalg, embedsfolk med borgerkontakt, erhvervsliv, borgerrepræsentanter og ildsjæle).

Ad 3) Bureaukratiet er en hæmsko.

Københavnerne oplever generelt en meget aktiv kommune med en masse gode visioner, men oplever også at bureaukratiet kan være en hæmsko for dialogen og samarbejdet. Det handler især om følgende:

- **Forvaltninger kan ligefrem bekæmpe hinandens virke.** Dels fordi de hver i sær har meget forskellige mål og dagsordner, der skal forfølges og meget forskellige hensyn at tage. Men også fordi den enkelte forvaltning sørger for at sikre sin egen organisations beståen og succes. (Input fra kulturiværksættere, erhvervsliv og almindelige borgere)
- **Manglende kommunal videndeling.** Selv hvor der er god vilje og klare overlap "ude i virkeligheden" som mellem forvaltningsområder, så er det slet ikke sikkert, at der er en god videndeling og kommunikation mellem de relevante forvaltninger. Når der bliver brugt energi på at koordinere viden og indsatser mellem forvaltningerne, KAN det gavne outcome og processen, men også omvendt være med til at besværliggøre og forsinke en proces yderligere – for så går der tid og energi med at afklare og koordinere internt fremfor udadvendt dialog, service og samarbejde. (Input fra kulturiværksættere, Erhvervsliv og almindelige borgere).
- **Sproget, det "kommunalske" opleves som et problem stort set af alle.** Indstillinger og beslutninger burde være til at forstå for almindelige borgere, men er det ikke, mener både politikere og lokaludvalgssekretariater. Og et andet problem opleves at være, at det meget politisk visionære og strategiske opleves at være alt for lidt konkret. Hvad er det konkret der satses på og forbedres, når København er en mangfoldig by, gøres mere erhvervsvenlig os. (Input fra kulturiværksættere, politikere, lokaludvalgssekretariater, erhvervsliv og almindelige borgere).
- **Manglende overblik.** Der sker ufatteligt meget i kommunen. Alle mulige tiltag og også en masse dialog og samarbejde. Men det er svært at finde viden om alt det kommunen har gang i og alle de muligheder for dialog, der faktisk er. Ofte ved en del af kommunen ikke hvad en anden del af kommunen laver, selv når det vedrører de samme emner eller eksterne aktører. (Input fra civilsamfundsorganisationer)

Undersøgelsens udsagnskraft og sigte

Her i denne bog kan du læse mere om de forskellige udfordringer og potentialer for dialogen og samarbejdet mellem kommunen og københavnernes. Sådan som en række forskellige Københavnerne oplever det og selv fortæller det.

Ovenfor har vi forsøgt at indkredse nogle få gennemgående kritikker fra de københavnere vi talte med, nemlig meget kort fortalt:

- 1) Kommunen skal "høre" københavnernes reelt, i god tid, med klare rammer og med en ordentlig tilbagemelding undervejs,
- 2) Hvis kommunen vil nå flere københavnere (bedre), skal den opdyrke kontaktflader, der er tættere på københavnernes,
- 3) Kommunen skal passe på med at forvaltningsstrukturer, forvaltningskulturer og forvaltningssprog ikke går ud over dialogen og samarbejdet.

Men denne overordnede opsamlingen på tværs af interviewene og samtalerne er ikke det vigtigste i nærværende undersøgelse. Som altid for en kvalitativ undersøgelse er det endda misvisende med generaliseringer om en hel målgruppe, hvor kun få er blevet spurgt, ikke mindst når gruppen er så stor og sammensat som "københavnerne".

Det som undersøgelsen her til gengæld kan, er at sætte udvalgte kritikker ind i sammenhænge af konkrete erfaringer og bestemte holdninger, så det bliver muligt bedre at forstå, hvad kritikerne reelt handler om.

I princippet kunne en enkel sidebemærkning fra en enkelt interviewperson bibringe undersøgelsens aller vigtigste indsigt. Vigtigt forstået på den måde, at det inspirerer det videre arbejde med udviklingen af dialog og samarbejde mellem Københavns Kommune og københavnere til glæde for de mange og for byen.

Det er vores håb, at formidlingen af de 61 personers oplevelser og holdninger, som vi har samlet her, kan inspirere dette videre arbejde. Det afhænger af, om læserne af undersøgelsen inspireres og bringer deres tanker og ambitioner ind i processen – inde i kommunen, men forhåbentligt også i en videre udadvendt dialog og samarbejde med københavnere, som det hele handler om.

*“Jeg vil gerne være med til at give
folk muligheder”*

Marianne Falck Orby

Ildsjæl fra Urbanplanen.

Marianne bor i Urbanplanen på Amager. Her flyttede hun til som fraskilt mor med 3 børn for 10 år siden. Lige fra starten har hun været en yderst aktiv igangsætter og ildsjæl i projekter, der bringer liv og muligheder til boligområdet og byen. Fra tøjindsamling for flygtninge til kunstprojekter i millionklassen.

Det var Marianne, der skrev en ansøgning til Statens Kunstfond og fik en bevilling på 3 millioner kroner til et socialt kunstprojekt i det åbne rum i Urbanplanen (Sol over Urban Planen). Det var Marianne, der fik gang i projektet "Børnekulturpiloter", hvor børn i det sociale boligbyggeri ved hjælp af frivillige kræfter kommer ud til kulturoplevelser i København. Det var Marianne, der fik kulturborgmesteren ud på uformel rundvisning i området. Og meget mere kunne nævnes. Ved siden af de mange initiativer hun selv har været med til at udvikle, har hun deltaget i en masse projekter med sociale, kulturelle og byudviklende mål.

Marianne er også indvalgt i Lokaludvalget, men har netop holdt nogle måneders pause fra det (og stort set alt andet ulønnet projektarbejde), fordi det simpelthen blev for tidskrævende og udmattende. Og der skulle også tjenes penge til huslejen. Nu er planen igen at skruer op for lokaludvalgsarbejdet. Tøjindsamling til flygtninge er også et af de aktuelle projekter Marianne har gang i.

Hvordan gør en en ildsjæl?

Det Marianne er særligt god til er at forbinde muligheder med ressourcer, så ideer kan blive til virkelighed. Hun er "bedre til det overordnede plan, til at sætte ting i gang, hvor selve udførelsen laves af nogle andre", som hun selv forklarer det. Som enkeltperson er hun tit og oftest afhængig af, at der er organisationer, der kan rumme og forankre hendes engagement. F.eks. "Helhedsplanens" kontor i Urbanplanen. Så ansøgningen kan sendes afsted på vegne af en organiseret platform, hvor der er større chance for at projektet godtages, så nødvendige samarbejder og projektrelationer kan etableres, og så der er en vedholdende part til at gennemføre projektet.

Men Marianne har flere gange siddet tilbage med en fornemmelse af at blive kørt ud på et siddespor, når projektet blev koblet op på eksisterende eller nye organisationer. Nogle gange i en grad, hvor hun har følt sig "kuppet": hvor andre helt og aldeles overtager et projekt hun har sat i søen. Det skete både med Børnekulturpiloter og også med Sol Over Urbanplanen, hvor Kunststyrelsens måde at støtte og gå ind i projektet på var at udpege deres egen kurator, der så samlede et hold af deltagende kunstnere, og hvor kontakten lokalt så gik via helhedsplanens kontor. Men efterhånden er Marianne blevet bedre til at acceptere dette vilkår som igangsætter,

"Det kan man godt være udsat for: at de ting man sætter i gang som privatperson, at der er der andre der tager æren for. Det skal man lige lære. Det kan gøre ondt. Det har jeg så lært. For hvem går det mest ud over, hvis jeg er skuffet? Det går ud over mig selv. Jeg kan jo stadig være stolt."

"I virkeligheden er det bare den der anerkendelse af, hvem er det egentlig der er medvirkende til at det her bliver til en succes. Ikke løn - men anerkendelse. Det kunne være benzin på det ellers gode bål."

Nogle gange kan det være bedre og hurtigere for en projektidé, at gå helt uden om de kommunale og boligsociale organisationer, der eller er porte og platforme for borgenes ideer og engagement, fordi "det tager for lang tid, og det er for omstændigt":

“Jeg prøver at se om jeg har en indgangsvinkel, og så sætter jeg en idé i søen og ser hvem vil sejle sammen med mig. Det er noget med at få sat ideen i søen så hurtigt som muligt.”

For et par år siden stillede Marianne også op til lokaludvalget om blev indvalgt. Og Marianne er begejstret for Lokaludvalgets organisation og rolle i lokalsamfundet:

“Sekretariatet er branddygtige - vi er så heldige. Jeg forstår ikke ”kommunalsk”, men det gør Lokaludvalgssekretariatet. Og mange af dem der sidder som medlemmer i lokaludvalget, de er inde i rigtig mange ting... Dem der er med i det her, det er dem der i forvejen er engageret i alt muligt: Liv i Sundby, Hjertesagen, eller Ældresagen osv. Det er en måde at leve på. Og dem der er i lokaludvalget - mange af dem er virkelig engagerede, og så er det lokale folk. De kender deres by og deres bydel.”

Marianne peger på problematik i, at medlemmerne så måske kender lokalområdet for godt og kan være bundet op på deres eksisterende ideer, kontakter og holdninger. Men hun er alligevel generelt positiv omkring lokaludvalgsarbejdet:

“...Ulempen er at det er Tordenskjolds soldater. De kender nogle de måske favoriserer. En bestemt klub eller forening eller skole etc. Det er jo et dilemma. Hvornår er det et godt kendskab og hvornår er man helt filtret sammen? Men jeg er meget positivt overrasket over, at man kan sige noget her, at man har indflydelse, at det nytter.”...

“Ideen er netop lokalt kendskab, og vi jo rent faktisk godt vil medvirke til, at det gode liv udfolder sig. Det skal ikke drukne i ord og regler. Så det er jo.. Det er faktisk det jeg er så positivt overrasket over.”

Et vigtigt problem er dog, at arbejdet virkelig kræver tid og dedikation, hvilket går udover, hvem der vælger eller interesserer sig for at være med:

“Jeg kan jo se på gennemsnitsalderen at dem som virkelig laver en indsats det er de ældre. Der er nogle ganske få som ligesom dig har småbørn, men .. Dem der laver den der ihærdige vedvarende indsats, det må man bare sige .. Det lyder fint man skal have unge ind, men møderne ligger om aftenen. De typiske medlemmer er med i underudvalg osv - møder hver uge.”

Marianne oplevede selv at det “tog overhånd”, og at hun derfor har været “nødt til at lukke ned” for arbejdet med Lokaludvalget nogle måneder. Men så har hun heldigvis haft en dygtig suppleant, en lokal skoleleder, der har været rigtig god til at tage over.

“Altså mit arbejde, foregår ude på gaden, det gør det, lige nu og her. Jeg ser ting som ingen andre ser. Jeg rører ved ting som ingen andre rører ved”.

Csaba

Hjemløs i København

Csaba er vokset op i skyggen af Københavns Hovedbanegård med en rigtig hård barndom og ungdom bag sig. Han har levet på gaden og smukke steder i skoven uden for København de sidste 20 år. Han omtaler sig selv som "ikke helt rask oven i" men det at hjælpe andre, der er udsatte, det er med til at give ham en mening og fokus i et liv, hvor han føler, at han er nødt til at være på gaden med de korte og kontanter rammer for tilværelsen, som det indebærer frem for at sidde alene i en lejlighed med for meget tid og plads til, at uro og fortidens spøgelser vælter ud af skabet. På gaden kan han klare sig. Der kan overskue dagen og natten. Endda med et stort engagement og overskud til at gøre noget ved de problemer, andre på gaden oplever.

Csaba lægger mærke til folk i nød, og mange kontakter ham. Derudover har han flere forskellige jobs, der alle relaterer til livet på gaden - lønnet som ulønnet: Han laver byvandring gennem organisationen Gadens Stemmer, han rådgiver Hus Forbi sælgere, og hjælper dem i akutte situationer, og han er flittigt brugt oplægsholder (indtil nu har det været ulønnet, men han er nu kommet med ind under bureauet Fortællelyst). Derudover har Csaba også en løbende videndeling og samarbejde med flere organisationer, også kommunale, der arbejder på gadeplan. Csaba er så at sige professionel hjemløs.

"Ja, at hjælpe andre, der har det svært, det giver mig noget at leve for. Det her har andre mennesker - misforstå mig ikke, men krævet af mig. Fordi de har kunne se på mig, at jeg kan... 'Hjælp mig Csaba, hjælp mig med rockerne, hjælp mig jeg er hjemløs' osv."

Da Csaba var yngre, selv en af de store gadedrenge på Vesterbro, oplevede han, hvordan en masse børn omkring ham havde rigtigt dårlige kår med svigt, tæsk, mangel på god voksenkontakt og med stoffer flydende omkring sig. Ham og nogle venner tog initiativ til at lave et privat værested. Lejede bare et lokale for deres egne penge og tog sig af børnene:

"Ungerne blev ved med at komme ind til os. Så begyndte vi at tage hånd om dem og kræve noget af dem. Men vi viste dem også noget, som de manglede - tillid. Grunden til de kom er, at de kendte mig og nogle af de gamle rødder. De vidste, vi var gamle gadedrenge, og at vi hjalp dem. Det var derfor, de kom. Ellers var de ikke kommet. Men lærte kommunen noget af det?, spørger jeg. Lærte noget? De kom ind, kastede rundt med beskyldninger, og så var det lukket ned. Hvem lærte noget der? Jeg lærte ingenting. Jo jeg lærte - hold dig væk fra kommunen."

Men i dag har Csaba et rigtigt godt samarbejde med kommunen i hjælpen af udsatte:

"Det vigtigste arbejde for mig er gadearbejdet. Nu er det unge svenske hjemløse. De bliver jagtet af politiet. Jeg viser dem, hvor de skal sove, skaffer sovepose. Jeg henviser dem til vores ungesteder. Og så mødes vi og snakker om tiderne og hjemløshed. Snakker om mennesker, og snakker om mekanismerne. Det gør vi i gennemsnit hver halvanden måned. Nogle af os fra gaden og så dem, der hjælper mig med gadeungerne, der gør vi det sammen en gang om ugen cirka. Vi mødes ude i en meget speciel klub, hvor vi sætter os ned og snakker. Det er vi fire mand, der samles. En gademedarbejder og tre fra gaden. Hvoraf én er millionær og kun tidligere gadedreng."

Csaba fortæller, hvordan han har mødt flere hjælpeorganisationer og også kommunale tilbud, der er til hjemløse, når de er ude på gaden, og han har henvendt sig direkte til dem med gode råd, hvis han kunne se, at den måde de gjorde det på, var forkert. Csaba fortæller, at det handler meget om tidspunktet på dagen, og

det handler meget om måden, man nærmer sig en, der lever på gaden på. De har også en privatsfære, og føler sig let truede.

Csaba forklarer i detaljer, hvordan, hvor og hvornår man kommer i kontakt med en hjemløs på en ordentlig måde, og fortæller med stolthed, at "flere af dem har været forbi flere år senere og sige "tak fordi du lige gav mig det lille tip". "Det gælder både sagsbehandlere og også de der udkørende teams, som de startede med, der kom de på det forkerte tidspunkt - og med den forkerte indstilling. Dem har jeg snakket med."

Csabas råd til kommunen er, at den skal være endnu mere opsøgende, ikke bare med den enkelte borger på gaden, men også nogle af de steder, hvor man virkelig ved noget om problematikken:

"I stedet for at sende deres medarbejdere ud og hive fat i hjemløse på den forkerte måde, så kom dog herved og snak med os, lad os lige forklare lidt om hverdagen. Det har de ikke gjort. Jeg har sagt flere gange sammen med gåturene [byvandringerne med Gadens Stemmer]. Der er mange, der kommer fra kommunen, og jeg siger "husk nu - Hvis I har brug for det, så er det her, jeg er. Jeg vil hellere have mine ideer udbredes kommunalt, så kommunen kan gøre et bedre stykke arbejde"

“København myldrer jo alt andet lige af folk med viden og talent, indsigt og energi. Og så skal politikerne lade være med at love folk, at de kan få deres vilje, men sikre at folk får medindflydelse.”

Lasse Glavind

Historiker og græsrod, Vesterbro

Lasse er historiker og har boet på Vesterbro i mange år. Her har han engageret sig meget aktivt lokalpolitisk - tidligere også i Lokaludvalget - men i høj grad også som græsrod i flere nabo- og borgerinitiativer. Meget har handlet om at finde løsninger på de sociale spændinger og helt fysiske udfordringer det giver at bo så tæt på narkomaner. Lasse var en af de drivende kræfter i det beboerinitiativ, der ledte frem til etableringen af de nye opholds- og behandlingsmuligheder for narkomanerne, Café Dugnad og Fixelancen.

“Er borgerinddragelse grus i maskineriet?”

Vilkårene for borgerinddragelse i byens udvikling handler meget om, hvilken overordnet tilgang og “billede” kommunen forvalter byen ud fra, synes Lasse:

“Hvis man har opfattelsen af byen som en maskine, der skal fungere, så kan man meget hurtigt komme til at opfatte borgere som grus i maskinen. Så bliver borgerinddragelse besværligt. Bøvlet. Noget, man ved, man skal. Det står i loven.”

Så det første spørgsmål, man skal stille til embedsmændene, der arbejder med borgerinddragelse, er, har I egentlig lyst til at arbejde med borgerne? Synes I det er vigtigt, at borgerne bliver inddraget? Det handler om, hvordan embedsmændene egentlig opfatter deres rolle ift. borgerne. F.eks. når borgerne ringer ind med et problem, opfatter embedsmændene så, at det er deres opgave at få løst problemet? Eller at det er en besværlig forhindring? Endnu en ting, der forhindrer mig i at være embedsmænd, og nå det jeg virkelig skulle lave”? Det er jo det, at Frank Jensen og toppen af poppen på Københavns Rådhus skal beslutte sig for, om de vil ændre.”

Det er ifølge Lasse meget vigtigt, at man i kommunen gør sig disse overvejelser, for man kan nemt risikere at miste borgerne og deres engagement, når “der er en dagsorden, der er lavet på forhånd”. Man har en situation, hvor borgerne ikke orker at deltage i de møder og arrangementer, som kommunen inviterer til fordi: “De ved jo godt, at det er lige meget. De får ingen indflydelse. Det har folk da lugtet”.

“Så handler borgerinddragelse om at øge politikernes legitimitet? Eller handler borgerinddragelse om, at man tror på, at byen faktisk bliver bedre, hvis borgerne har reel indflydelse?”

Borgere som medspillere

En seriøs borgerinddragelse kræver, at medspillerne tages alvorligt. Lasse synes, der hersker en kedelig retorik omkring lokaludvalget og aktive borgere som “lokale tosser” eller Tordenskjolds soldater.

“Man er nødt til at respektere “Tordenskjolds soldater”. Fordi de faktisk ved rigtig meget og gør rigtig meget. Politikerne er nødt til at respektere dem. Desuden er de faktisk kendere af byens historie. Der er ikke mange andre, der kan huske byens historie så godt, som de lokalt aktive. De kan huske, hvordan byen var for 10 og 15 år siden. Det er også de mennesker, der kan huske, at politikerne besluttede det modsatte. De er nogle af de der få nøglepersoner, der har en opbakning lokalt, en historie lokalt. De kan faktisk godt tale på deres kvarters vegne. Ikke kun deres egen boldklub”

Derimod, mener Lasse, tenderer borgerrepræsentationen, og i det hele taget kommunen, til at være “historieløs”, sådan som man løbende sætter nye projekter, nye politikere, nye ansatte, nye strategier iværk uden at skelne synderligt til tidligere erfaringer.

Politikernes legitimitet og den demokratiske dialog.

Den demokratiske dialog er nu også udfordret på en anden front: Politikerne har ikke længere noget demokratisk bagland og forankring i vælgerne gennem partierne, hvor tingene kan diskuteres igennem. Og det er et problem for debatten, mener Lasse:

“Problemet er jo legitimiteten. Hvis nu halvdelen af København, eller bare 20 procent af Københavns befolkning var medlem af et parti, kunne man begynde at tale om, at der var en debat i København. Men eftersom det er 2 pct., eller hvor meget det nu er, og at København jo altså alt andet lige myldrer af folk med vidne og talent og indsigt og energi, så er der et misforhold.”

Hvordan så?

Borgernes viden og engagement er nødvendig for et levende og mangfoldigt demokrati. Nødvendig for byens styre og byens udvikling, men hvordan kan samspillet og koblingen mellem kommunen og københavnernes se ud med de udfordringer, der er i dag?

“Man skal se borgerinddragelse på mange planer. Det er ikke et facebookpanel du skal have, og så er det gjort. Det er ikke bare lokaludvalg du skal have, og så er det gjort. Det er blandingen af mange forskellige måder at være i kontakt og samarbejde på. Fordi borgere er engagerede på mange forskellige måder. Og de skal alle sammen respekteres. Og det er ikke nemt. Og det er ikke den store maskine, og det bliver ikke smukt og rart. Men det bliver kraftpederpulme dynamisk og borgerinddragende. Og meget mere legitimt.”

En god erfaring Lasse selv har haft for samarbejde mellem borgere og kommune var med ombygningen af Istedgade. Her endte man op med ikke at anlægge en cykelsti – hvilket ellers havde været kommunens udspil. Den beslutning kom man frem til, fordi de lokale borgere i samråd med fagfolk i forvaltningen kunne se, at med en cykelsti ville bilerne såvel som cyklerne køre hurtigere, og risikoen for ulykker ved sidevejene ville stige. Beslutningen skyldtes i følge Lasse i høj grad en enkelt ansvarlig embedsmand, der var meget inde i viden på området, og var god til at være i dialog med borgerne. I dag spørger folk også politikere, så “hvorfors er der ikke en cykelsti på Istedgade”? Her er det netop en ulempe, at byen er historieløs. For det var faktisk en meget grundig proces og bred vedtagelse, forklarer Lasse.

*"En bedre by er kun noget,
vi kan gøre sammen."*

Erik Rosenberg

Civilsamfundsmand, Ydre Nørrebro

Jeg hedder Erik og bor på Ydre Nørrebro. Det er det tættest befolkede område i Danmark. Jeg trives i denne form for storbykultur. Dog betyder det ikke, at alt er fryd og gammen i vores kvarter. For det første og helt afgørende er der for lidt grønt, og der er mange ting, vi skal blive bedre til for eksempel at samarbejde og aktivt være med til at skabe en by, der er rar at være i. Desuden skal der sikres muligheder for, at kultur og fællesskaber trives. Det skal vi både selv gøre, men vi skal også have hjælp og støtte til det fra kommunen på forskellige niveauer.

Det er vigtigt for mig at være aktiv med foreningsarbejde og at være aktiv, der hvor jeg bor. Jeg er pt. formand for både Lersøgrøftens Integrationsbyhaver og Balders Pladslaug. Og jeg er med i bestyrelsen i vores gårdlaug, og bakker op om vores fælles arbejdsdage der.

For nogle år siden gik jeg sammen med en billedjournalist, og startede Projektland. Vi producerede videoer om kulturelle og sociale projekter i byen. Anders er stadig i gang, og det er ved at kunne betale sig. Vi var meget idealistiske i starten. Vores ambition var at bl.a. at styrke videndelingen om og mellem projekter i byen. Hvis man er aktiv i byen længe nok, vil man se den samme type projekter løbe ind i de samme problemer gang på gang. Det eneste der er anderledes er ildsjælene. Der er meget lidt erfaringsopsamling og vidensformidling inden for projektmiljøet. Viden bliver meget personbundet og glemt hurtigt. Det er ikke fordi, ildsjælene ikke vil det, de fortæller gerne. Dem, der kunne løfte denne opgave (Kommunens Forvaltninger), er i min optik ikke opmærksomme nok på projekt til projekt vidensformidling.

Mange af mine venner er aktive eller arbejder med by-relaterede/samfundsrelaterede. Det er meget af det, vi snakker om, når vi mødes, og det er inspirerende. Fornyligt var jeg på besøg på Tåsinge Plads, der er en gruppe, der gerne vil i gang med at lave aktiviteter. Jeg har været aktiv på Balders Plads i nogle år, og har en del erfaringer herfra. De har lige haft et områdeløft, og nu skal de til selv at komme i gang. Det er jo for fedt. Jeg kender en af de aktive, David, og han spurgte, om jeg ville komme og snakke med dem. Det var super givende for dem at høre om erfaringer og måder at organisere sig på. Vi har snakket om, at jeg skal hjælpe dem lidt med vedtægter, stiftende generalforsamling osv.

Det, som jeg bruger meget af min tid på, er at være aktiv i Lersøgrøftens Integrationsbyhave. Jeg er formand for bestyrelsen. Det at være formand er for mig en måde at tage ansvar på. Der er utroligt meget arbejde, og forventningerne er høje. Det er en stor opgave, som foreningen har taget på sig, men det er super spændende. Jeg plejer at sige, at vi er lidt atypiske, fordi når man normalt snakker om integrationsprojekter, så er det første, man gør, er at leje et lokale og ansætte nogle projektledere. Men vi gøre det hele selv. Det er på mange måder et eksperiment. Kan en haveforening løfte en integrationsopgave? Jeg tror vi kan, men det er selvfølgelig skrøbeligt, da hvis vi mister den lokale opbakning, eller forvaltningen begynder at stille for høje krav i stedet for at hjælpe os med løsninger - så er vi prisgivede.

Lersøgrøftens Integrationsbyhaver startede i 2012, og vi har nu 150 haver á 12 m². Haverne ligger ud mod banen mellem Bispebjerg St. og Lersø Parkallé. Vores vision er at vores haver vil strække sig fra Tagensvej (Bispebjerg St.) til Lyngbyvej (Ryparken St.). Det kræver meget erfaring at være i kontakt med kommunen. Jeg har set min egen kommunikation blive mere og mere strategisk. Man skal være sikker på, at man ikke får det hurtige nej, der lukker ned for ens projekt. Det hurtige nej er, når det er nemmere for forvalteren at sige nej end give en lov. Ikke fordi man skal have lov til hvad som helst, men det er tit, at man har set en mulighed, som der ikke er en regelmæssighed for.

Og så er det min erfaring, at forvaltningen ikke tør at gøre andet end at kortslutte processen med et hurtigt nej. Så er man på den sikre side. Derfor ender jeg tit med at bruge rigtigt meget tid med at finde den, der kan

give mig et ja. Og det ville være rart ikke at skulle bruge tid på dette. Jeg forestiller mig, man kunne bygge videre på erfaringerne fra lokaludvalgene og erhvervsservice - måske kunne man have en kontaktperson, der kunne hjælpe en igennem med at finde den rigtige del af forvaltningen - en ambassadør/sagsbehandler på tværs af forvaltninger for projekter og foreninger.

En anden ting, som der kan spænde ben, er at der aldrig er åbent om aftenen i forvaltningen. Jeg har et fuldtidsarbejde, og har fri kl. 16. Synes tit det er dumt, at jeg skal bruge mine frokostpause på at ringe til forvaltningen. Det ville være så super fedt, hvis der var en aften åben dag om ugen. Som eksempelvis min bank der har åbent sent hver torsdag.

I de foreninger og projekter, jeg involverer mig i, er lokaludvalgenes medarbejdere fantastisk vigtige. Deres dør er altid åbne, og de er uvurderlige med deres puljer og kendskab til lokalområdet. Sekretariatene er kommunens fremstrakte hånd til foreninger og lokale projekter. Jeg ville gerne se, at dette arbejde blev styrket. Hvis Københavns Kommune vil have en strategi med mere lokalt engagement og borgere, der selv tager teten, er lokaludvalgene uden parallel.

Grunden til, at jeg ikke er politisk aktiv i lokaludvalget, er at valgperioden simpelthen er for lang, og jeg tror, at det afskrækker folk som mig. Der er ikke nogen ildsjæle, der kan forudse, hvor de er om 4 år. Lokaludvalget skal være noget andet end en mini BR. Det skal være mere plads til frivillige og foreninger, og der er 4 år simpelthen for lang tid. Det, tror jeg, blandt andet man kan se ved, at der er så meget udskiftning, og det er ikke altid de bedste kandidater, der stiller op.

“De skal lytte til, hvad en almindelig borger, en gammel københavnner, har lagt mærke til er en mangel i sin by”.

Hjørdis Espensen

(Meget) aktiv ældre, Østerbro

Hjørdis er en meget aktiv og engageret københavnere. Hun er med i Lokaludvalget, sidder i Københavns Kommunes Ældreråd, og så er hun i den grad en person, der griber til handling, når hun oplever noget i byen, der kan forbedres. Her er to eksempler på initiativer, hvor hun oplever dialog og samarbejde med kommunen. Et godt og et dårligt.

Case #1

Den dårlige erfaring med en kommune, hvor det ikke nytter noget at henvende sig.

“Jeg bor ved siden af Nordhavn Station. Når jeg cykler op ad Østbanegade, ser jeg turister fare rundt med deres store kufferter. Blå i hovedet. De aner ikke, hvor de er. Det kan ikke være rigtigt det her, der skal være noget bedre skiltning”.

Vi møder Hjørdis ude på Folke Bernadottes Alle, og Hjørdis viser os nogle små skilte, hvor der står ”City 2.1 km” den ene vej. Og ”Cruise Terminal” den anden vej. Men det er ikke godt nok, mener hun. Hvad hvis man skal finde til lufthaven? Eller gerne vil med bussen til Købehavn? Hjørdis mener ikke, at det kan passe, at turister, der bruger mange penge i byen, skal have svært ved at finde rundt. Så hun har henvendt sig både til selskabet, der har ansvar for terminalområdet, til Teknik og Miljø Forvaltningen i Kommunen og sågar også til Overborgmester Frank Jensen, da han var ude til vælgermøde. Men det har ikke været nogen god oplevelse. Ingen handler på det. Alle henviser til andre.

“Jeg har det sådan, at jeg synes, alle jeg har henvendt mig til har bare vasket deres hænder og sagt, det er ikke mit bord”.

Hjørdis har ikke opgivet sagen endnu, og hun arbejder videre med at sikre, at der kommer ordentlig skiltning til turisterne.

Case #2 Den gode erfaring, hvor man får opbakning lokalt, også fra kommunen.

Hjørdis’ store engagement har også bragt hende i dialog med kommunen i andre sammenhænge. Hun er aktiv i Lokaludvalget, er med i Københavns Kommunes Ældreråd, men hendes stolthed og hjertebarn er et tidligere civilsamfundsprojekt, hvor hun selv tog initiativ til og drev et morgensted for hjemløse på Nørrebro med rigtig god lokalopbakning - også kommunens lokale aktører. Her er hendes beretning om projektet:

“Jeg var med i bestyrelsen i beboerforeningen, og fik det så fikset sådan, at jeg kom i ”aktivering” som beboerrådgiver. Der havde vi kontorer på Blågårdsplads. Herfra kunne jeg se alkoholikerne, der sad ude på bænkene. Og jeg tænkte, vi skulle prøve at give de her mennesker en ordentlig start på dagen.

Dengang var der bydelsråd, som Jesper Langebæk var med i. Ham kendte jeg, og jeg sagde ”Jesper jeg har fået en ide! Jeg vil lave en morgencafé for de hjemløse, så de kan få en ordentlig start på dagen med noget havregrød og sådan lidt.

Han havde lige lavet noget for børn på Nørrebro. Da jeg fandt ud af det, sagde jeg, har du ikke nogle store sække med havregryn? Så fik jeg dem. Jeg sad via mit beboerarbejde i noget, der hed skurgruppen, der var dengang en skurvogn, der var blevet efterladt af en børnehjemsdag engang. Den brugte rødderne jo, som så fik lov at være der og sidde inde i varmen om vinteren. Men det var jo slagsmål og druk og sådan.

I skurgruppen var kirken med, politiet, skolerne, alle institutioner og beboerne, beboerforeningen. Så jeg lagde mit forslag frem på det her skurvognsmøde, og så var der nogen, der sagde, det var da en skidegod idé. Jeg fæs rundt på Nørrebro for at finde et lokale til det. Det kunne jeg ikke - Hvad fanden gør jeg?

Jeg gik til Lisbeth for at spørge (Lisbeth som var præst dengang). Hun var skeptisk. Så jeg skrev et brev til menighedsrådet, om jeg kunne låne kirken. Fik lov til det. Så fik jeg den her morgencafé op at stå. Men jeg havde jo ingen penge. Så i Skurgruppen, hvor socialcenteret også sad, sagde jeg til Erik, "det er ikke gratis". Han synes, det var godt initiativ, så hvis jeg gik ned og købte kaffe og te og rugbrød, og hvad jeg skulle bruge, så skulle jeg kunne komme til ham med regningerne. Og det gjorde jeg. Og vi "boede" gratis i kirken. Jeg ville ikke have andre kom og blandede sig. Det var mit projekt.

Så kom jeg, også via skurgruppen, i forbindelse med nogle socialarbejdere, som arbejdede kommunalt, som sagde "du kan søge fonde". Det var jeg ikke klar over. Jeg var på understøttelse. Fagforeningen sagde, hvis vi finder et job, skal du tage det - "ja ja". I starten var jeg på understøttelse, og efterhånden som jeg søgte nogle fonde, så var jeg på halv understøttelse og halv fondspenge som løn. På den måde fik jeg det til at køre i starten. Der var selvfølgelig frivillige, jeg havde mange frivillige til at hjælpe mig. Gode mennesker der hjalp mig.

Jeg kørte også ud til UFF, og hentede varme bluser og trøjer og jakker til de hjemløse, vi fik nogle madrasser, så de kunne sove de par timer, vi havde åbent. De kunne blive klippet og tage bad, gadesygeplejersken kiggede på deres sår. Sådan kørte det dengang.

Da jeg fik flere og flere penge gik jeg til Rabarbarlandet på Blågårdsplads. De havde også en masse projekter blandt andet med indvandrerdrøge, 'ung i parken'. Fordi når jeg skulle have fondspenge, skulle jeg have et regnskab. De blev så min bestyrelse. Der skal sidde en bestyrelse. Så hjalp de med regnskab, jeg afleverede boner og alt. Men jeg holdt fast i, at det var mit projekt.

Jeg er jo skidestolt stadigvæk, hvis jeg kommer på Nørrebro, og folk råber "Hej Hjørdis!" Projektet kører stadig videre. Jeg var med fra 87 til 2001, hvor jeg gik på efterløn."

Projektet fik Fredrik og Mary's Humanitære Pris på 250.000 i 2008.

”Bibliotekerne kunne blive en fantastisk base for kontakt mellem borgerne og kommunen”

Stine Høi Sørensen

Biblioteksleder, Nørrebro

Stine Sørensen er 35 år og har arbejdet 13 år i Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune. Hun har lige fået nyt job som leder af Nørrebro Bibliotek. Stine kan sagtens forestille sig, at bibliotekerne blev brugt meget mere aktivt i borgerinddragelsen. Og hun er det hele taget optaget af, hvordan man som kommune på nye også mere uformelle måder kan have flere også uformelle kontaktflader og sparring med borgerne.

På biblioteket er der plads til, at borgere og kommune kan mødes omkring byens udvikling på nye måder, synes Stine. For der kommer jo masser af borgere på biblioteket, omkring 850 mennesker om dagen. Så det ville være muligt at afprøve alternativer til de mere traditionelle former for borgerinddragelse (som f.eks. høringer og paneldebatter):

”Dialogen om byens udvikling skal være der, også inden planerne er lagt, synes jeg. Og altså gerne på mere uformelle måder, hvor man kan tage en snak om udfordringer, muligheder og ideer. Man kunne eksempelvis have modeller stående og store kort på vægge og gulv, som borgere kunne komme med ideer og andre input til. Der kunne også løbende være folk fra kommunen, som borgerne kunne tale med, når de alligevel kom forbi. Ikke kun når tingene allerede er planlagt fra kommunens side.”

Stine ser i det hele taget gode muligheder for, at biblioteket, på nye måder, kunne formidle sammenhænge omkring de emner, der er i fokus for byens udvikling. Der er jo bøger om alle emner på biblioteket, og der samarbejdes bredt med mange andre kulturaktører. Med Københavns museer, for eksempel.

”Jeg tror borgerinddragelse kunne gøres mere spændende med hjælp fra biblioteket. Om et hvilket som helst emne egentlig: Om sundhed, integration, tryghed, børn - hvad som helst! Vi kunne sætte det ind i en kontekst af byen, historien, videnskab, oplevelser og fortællinger.”

Bibliotekerne har i forvejen pligt til at formidle information fra stat og kommune til borgene. Stine viser mig nogle røde hylder i et hjørne af læsesalen. ”Det her kunne da gøres meget mere levende, spændende og relevant for borgerne”, mener Stine.

Mere løbende sparring med borgerne

Der er samtidig også masser af muligheder for, hvordan man praktiserer inddragelse i det løbende kommunale arbejde. I følge Stine meget gerne med en ad-hoc uformel borgerkontakt, hvor man på biblioteket kan gå ud og tale med nogle af lånerne om det. ”Er det relevant tilbud? Er det her en god idé?”. ”Vi skal og bør hele tiden TJEKKE vores tilbud op med borgere”, synes Stine.

Men det handler også om den kultur, man selv har og møder som ansatte i kommunen. Stine oplever, at man tit sidder med tingene selv og inddrager lidt for sent i processen. Også fordi der tit skal arbejdes utrolig hurtigt. Når man sidder inde centralt og skal udvikle politikker og strategier, skrive budgetønsker og indstillinger, alt muligt. Så kommer man nogle gange meget langt væk fra borgeren. Og tit er man under tidspres i forhold til at blive færdigt. Der er ikke tid til at få koblet et stort undersøgelsesapparat på, eller bare at få snakket med nogle relevante borgere mere uformelt. Bare det der med at kunne tjekke op på nogle borgere: “ Er det en god ide? Er vi på rette spor?

Stine fortæller om et eksempel fra hendes tidligere arbejde i Kultur og Fritidsforvaltningen. Her skulle hun på et tidspunkt skrive et notat om motorikrum for børn. Hvordan er sådan et indrettet, hvor meget plads kræver det, hvordan kan sådan et bruges og bidrage med for byens børn. Her ville hun rigtig gerne have vendt tankerne med nogle børn og forældre og få noget viden og sparring den vej rundt. ”Hvordan ser I det her? Stine har ikke selv børn, så at kunne tale med nogle børnefamilier om, hvad behovet er, det havde hun godt

kunne tænke sig. For at få en god inspiration til f.eks. hvad dimensionerne skulle være, og hvad der skulle til for at forældre synes, at det ville være et trygt sted at sende deres børn hen.

Så en mere uformel kontakt med de folk, initiativerne handler, om mener Stine, at kommunen kunne have stor gavn af:

“Altså det der med at få tjekket op på ens ideer og tanker lidt mere direkte og uformelt. Få nogle ord fra borgerne. Jeg tror helt sikkert, vi ville få fat i nogle andre på den måde – nogle andre end dem, der sender høringssvar ind, dem der sender klager ind, dem der dukker op til de møder, vi holder.”

*”Forvaltningerne skal være i stand til
at tage imod borgernes ideer”*

Mads Uldall

Vesterbroer

Mads er ansat i Københavns Kommune, og kender i forvejen rigtig meget til kommunens processer, strategier og sprog. Han er også en engageret borger i byens udvikling med fokus på udvikling af rummelige byrum på Vesterbro. Mads er medafsender på to aktuelle forslag til Københavns Kommune, men han oplever, at kommunen mangler ressourcer - på flere planer, til at tage imod og tage godt imod og stilling til forslag fra borgerne

"Vi er en gruppe borgere, der er i samarbejde med Lokale og Anlægsfonden om at lave et nyt byrum på Eskildsgade. Vi har holdt fine møder med Teknik- og Miljøforvaltningen og Børn og Unge forvaltningen, og nu har vi så sendt det ind til borgmesteren, og får et meget positivt svar tilbage fra forvaltningen. Men i det svar er også en formulering om, at forvaltningen foreslår, at vi retter henvendelse til lokaludvalget for at få dem til at bære det ind i budget forhandlingerne. ... Men for almindelige borgere, så er det jo et ekstra led i at kunne sælge en god ide til kommunen; at man ikke bare skal overbevise kommunen, men at man også skal overbevise lokaludvalget, så lokaludvalget kan overbevise politikerne om, at der skal sættes et arbejde i gang. Det er der, hvor jeg løber ind i det dér med pengene. TMF har ikke penge til at arbejde med et nyt byrum eller anlægge et nyt byrum, skulle det komme så vidt, derfor bliver vi nødt til at få en politisk beslutning om at arbejde med projektet. De gange, det koster penge at samarbejde med nogle borgere omkring et projekt, som borgere og forvaltning synes er interessant, så er der i dag ikke nogle frie ressourcer til den slags arbejde."

Mads er også med i en anden borgergruppe, der i samarbejde med RealDania foreslår Københavns Kommune at få en bedre forståelse for brugen af byrum på indre Vesterbro med fokus på udviklingen af nye byrum til socialt udsatte. Her er udfordringen, at kommunen formentlig vil være nødt til at købe sig til nogle kompetencer udefra, og spørgsmålet om ressourcer kommer igen ind i billedet. De har fonde med i begge initiativer; dels fordi vi tænker, det er nemmere, hvis der er noget finansiering, der kommer uden for kommunen, men i høj grad også fordi vi som borgere er nervøse for, om vores tanker og ønsker er stærke nok til at slå igennem i kommunen. Og det er jo lidt en udfordring, hvis det kræver, at borgere ikke bare er borgere, men at borgerne også er i stand til at få involveret nogle fonde eller andre eksterne parter for at kunne komme igennem i kommunen. Udover manglen på ressourcer er en anden central udfordring, at det tværkommunale samarbejde ikke prioriteres. Mads mener, at det er vigtigt at skabe en samarbejdskultur på tværs af forvaltningerne, så der er en platform for at tage imod de af borgernes ideer, der ligger i krydsfeltet mellem to forvaltninger, fx indretning af friarealer til skolebørn eller indretning af byens rum i forhold til socialt udsatte.

"Forvaltningerne skal være i stand til at tage imod borgernes ideer. Når man arbejder med borgerinddragelse, er det vigtigt, at der også er ressourcer til at gribe borgernes gode ideer: Det er min antagelse at ved at involvere borgerne på den rigtige måde, så kan vi gøre tingene smartere og spare penge. Men det kræver bare nogle ressourcer at involvere borgerne. Så der er en investering i at få gjort det her på den rigtige måde"

En vigtig del af det er, at forvaltningerne skal være i stand til at tage imod de ideer, som borgerne kommer med, og have ressourcer til at arbejde med de her ideer, så de kan blive konkretiseret til et niveau, hvor forvaltningerne eller politikerne kan tage stilling til, om det er noget, man vil prioritere.

Mads peger desuden på en anden vigtig pointe i forbindelse med borgerinddragelse, nemlig at der skal være klare rammer for inddragelsen: Der er ikke nogen, der er glade for at være til et møde, hvor man ikke ved, hvad der er til diskussion, og hvad der ikke er til diskussion; hvad der kan bæres videre og ikke kan bæres videre. ... Det, tror jeg, er lidt vigtigt: At tænke over, hvis det nu lykkes os at få engageret flere borgere, og borgerne bliver vældig skuffede over, at deres ideer ikke bliver taget alvorligt i kommunen, hvad har vi så opnået? Et vigtigt spørgsmål at tage stilling til er også: Vil vi gerne engagere de borgere, der er stærke nok til at forholde sig til kommunens strategier og bygge videre på dem?

Og også for at de mindre ressourcestærke borgere har mulighed for at engagere sig, er der behov for gatekeepere, der kan formidle samarbejdet mellem borgerne og kommunen. Samtidig skal der være en balance, så at flere led ikke gør kontakten for omstændig for inddragelse og kvalificering af gode ideer.

Mads har to ideer til, hvordan inddragelsen af borgerne og deres ideer kan kvalificeres:

Idé 1. Man kunne lave en "borgerhenvendelsekontakt", evt en mail eller hjemmeside. Har man så behov for at holde et møde om stofbrugere, så søger man på stofbrugere, misbrugere, narkomaner, og så finder man de 200 borgere, der har henvendt sig til Københavns Kommune inden for det sidste halve år. Så har du der 50 borgere, der har en eller anden viden, som kommunen ikke har. Så i stedet for bare at invitere københavnernes bredt, så inviter dem, der har vist en form for engagement, og anerkend dem for det, så får man rigtig mange spændende ting ud af det, tror jeg.

Idé 2. Det kan også være, det var en erkendelse af, at Københavns Kommune højst kan håndtere 100 gode ideer fra borgerne om året, at man får lavet en konkurrence om, hvad er det for nogle ideer, der er fede for Københavns Kommune at arbejde videre med? Det kunne man jo godt lave i elektronisk form, fx en projekt børs, hvor man kan spille ind med sjove ideer til udvikling af København og have en afstemning en gang hver halve år omkring "hvad er de bedste projekter?".

“Deres hverdag kunne helt sikkert blive sjovere, og det ville være en super hjælp, hvis der var nogle af de der folk inde i kommunen, der havde nogle timer til at være lidt praktiske og komme ud og give en hånd med”

Kulturiværksætterne fra nogle af byens brugerdrevne kulturhuse: Ask fra Flydende By, Christian fra Illutron, Benni fra Containerby, Lasse Emil fra PB43, Djawed fra Bolsjefabrikken

Kulturiværksætterne København

De har skabt farverige kulturmiljøer, der bryder med og pryder ellers forladte og nedslidte områder. Der er værksteder, kunst og bynatur, og der afholdes åbne aktiviteter. Det selv at opbygge, forme og drive et kultursted er stedernes nerve. Iværksætterne ville ønske, at kommunen kunne være mere i øjenhøjde og mere med, når det gælder om at finde løsninger på de krav, kommunen stiller.

“Vi ringede bare og spurgte, om vi skulle drikke en kop kaffe - og viste dem, hvad vi har lavet før i Detours. Vi fortalte, at vi havde kr. 300 000 til projektet selv, og “kan I ikke hjælpe os med at få det her land?” Og det ville de gerne gå ind i. Så det gik egentlig rimelig hurtigt, og var ret nemt.”

Så nemt var det for Büro Detours at få et samarbejde med Områdefornyelsen Fuglekvarteret, der straks så gode muligheder i, at de uafhængige kulturkræfter kunne rykke ind og transformere et trist område bag banen ved Nørrebro Station, som, kommunen i forvejen havde visioner om, kunne bruges som byrum for midlertidig kunst og kultur. Og her kom så folkene, der kunne gøre visioner til virkelighed.

Aftalen med kommunen består mere konkret i, at ContainerBy skal skabe værdi for nærområdet i kraft af kulturelle arrangementer og som et sted, der også i hverdagen, bringer liv til området. Men hvordan denne værdi gøres op, er netop en achilleshæl i samarbejdet mellem kommunen og kulturfolket:

“Der er delte meninger om, hvad værdi er. Det er ikke formuleret færdigt nogle steder, hvad det er. “Gemeinschaft er ved at lave en rapport for ministeriet omkring det her projekt, og de går så op til kommunen og siger, at det ikke summer så meget af liv, som de havde regnet med. Og så siger kommunen til os: “I skal have mere liv! Men hvad er liv? At 500 mennesker har besøgt det i løbet af et år? Men det er ikke fyldestgørende for mig. Jeg er ikke kommunen, og jeg har ikke de der måder at se sådan nogle tal på.”

Der har på det sidste været flere møder med Områdefornyelsen om det med at skabe liv og få det med i en aftale. Nu har ContainerBy sendt et brev til Områdefornyelsen, hvor de spørger ind til, hvad områdefornyelsen egentlig selv forstår ved “liv”, og hvordan de tænker det skabes i praksis, og hvordan de selv kan bidrage til. Trods en umiddelbar win-win situation: Kulturiværksætterne får plads til at udfolde sig, og kommunen får liv og kultur til området, så er der tydeligvis et oversættelses- og samarbejdsproblem, hvor kulturiværksætterne synes, at kommunen går lidt for meget ind over deres råderum og ekspertise ved at måle på liv og kultur på den kommunale måde og pr distance blande sig i, hvordan det skabes. Men det betyder ikke, at de ønsker kommunen langt væk. Tværtimod:

“Det ville være fedt hvis - også når de kritiserer os for at vi lukker os om os selv - hvis de bare var hernede, hvis de havde noget hverdag hernede. Hvis de virkelig synes, det her projekt var spændende, og de ligesom - der er jo en del af kvarteret - at de så kunne sprede sig lidt ud og være hernede og se ok, der er faktisk denne her form for liv hernede. Og føle viben lidt i stedet for, at man skal aflægge en rapport om, hvordan viben er. At de faktisk er involverede i det, og måske nogle gange hjælper med det”

Et andet issue, som virkelig er et problem i samarbejdet med kommunen er lovliggørelse. Folkene i ContainerBy er med på, at selvfølgelig skal det være lovligt, men det er mere måden kommunen takler det på, der gør dem oprigtigt kede af det, sådan true dem med at lukke stedet:

“Det er en torn i øjet, at man har en mastodont af en kommune over sig, sådan en pyramide [hieraki]. Der er Kristoffer, som er vores tætteste kontakt her i lokalområdet [i Områdefornyelsens sekretariat]. Og så højere oppe der sidder en med laks, og har sagt til Kristoffer, at hvis tingene ikke er bragt i orden inden for en uge, brandsikkerhed, containerne skal stå lovligt osv., så stopper festen, det har jeg fået at vide i dag. Og det er sådan noget, der gør en stresset og ked af det.”

Også når det gælder det med lovliggørelse, mener kulturfolkene, at kommunen burde vælge en anden strategi for samarbejde, hvor det handler om at få løst udfordringerne sammen:

"Deres hverdag kunne helt sikkert blive sjovere, og det ville være en super hjælp, hvis der var nogle af de der folk inde i kommunen, der havde nogle timer til at være lidt praktiske og komme ud og give en hånd med"

Et andet sted i byen ligger Flydende By, som er et brugerdrevet kulturfællesskab, der har lejet sig ind på privat grund i en stor tom hal i Sydhavnen. De arbejder med at bygge social kunst af genbrugsmaterialer, primært i metal. Ask fra Flydende By taler om gode muligheder for en anden type samarbejde mellem kommune og kulturiværksættere: om cross over:

"Der skal være nogen i kommunen som ved noget om hvordan man kan lave kontaktflader. Det handler ikke om at udlicitere det kommunale projekt fuldstændig over i noget andet en eller anden virksomhed. Det handler heller ikke om at en eller anden forening eller virksomhed nærmest skal overtages og blive det kommunale projekt. De frie kulturhuse, det er da fint nok det bare er frie kulturhuse, det skal ikke blive til et kommunalt kulturhus, men hvis man er enige om at vi vil gerne have byliv og kunstevents og kunstudstillinger i det her område, så kan man samarbejde om det og hvis man så ikke vil have folkekøkkener eller man er ligeglade med det, så kan det frie kulturhus selv bestemme hvad de laver, når det er uden for det kommunale samarbejde."

Borgersamtaler

Vi besøgte en café, torvet og biblioteket i Valby (og var også et smut forbi Nørrebrohallen) for at få input fra almindelige borgere – Især for at møde dem, der ikke normalt har kontakt med kommunen omkring byens udvikling.

Her er nogle af de vigtige ting vi fik fortalt.

Bjørn, 53 år. Sygemeldt. Bor i Valby.

Bjørn har været aktiv i forældrebestyrelsen, som han nu er skeptisk overfor, fordi ”forældrebestyrelsen vedtager ting, der bliver en hæmsko for lærernes og pædagogernes arbejde.” Men har ellers ikke haft kontakt til kommunen.

”Det er fint at indkalde til møder, hvor folk kan møde op, men det er forkert at tage det som udtryk for hvad folk mener. Det er en fejlopfattelse, hvis man tror at borgerinddragelse er det samme som demokrati.”

”Borgerinddragelse i Københavns Kommune virker som alibi-demokrati – så har man inddraget. Der er ingen grund til at spørge folk hvis man ikke tager konsekvensen af det. Der skal være en årsag til borgerinddragelsen. Hvis det ikke ændrer noget, så er det ligegyldigt. Så er det spild af tid.”

”Man skal gøre mere for at lade det bedre argument vinde over det dårlige. Det er vigtigt, at dialogen er seriøs og faglig.”

”Man skal ikke spørge om alting. Det er ikke ’jo mere inddragelse, desto bedre’. Der er en grund til at vi har repræsentativt demokrati, nogle beslutninger skal tages i folketinget etc.”

Anna, 25 år. Studerende, kandidat i bygningskonstruktion ved Aalborg Universitet i København. Bor i Valby.

Anna har boet i Danmark i 6 år, heraf et år i København. Hun har ikke kontakt til kommunen om byens udvikling. Anna interesserer sig for kultur, og hun er meget tit på biblioteket. Hun synes, at der mangler flere grønne områder i København, men ville ikke vide hvordan hun skulle tage kontakt til kommunen.

”Kommunen kunne måske kontakte en pr. mail, jeg er klar til at samarbejde. Jeg ville svare, hvis det er interessant eller relevant for mig. Hvis det er vigtigt for mig.”

”Måske kunne man udfylde et skema med interesser, så de ved på hvilke områder det ville være relevant at tage kontakt.”

”Det skal være mere personligt. Det bliver meget hurtigt uinteressant og kedeligt.”

Nadia, 30 år. Kontaktperson og lærer på dagbehandlingsskole. Bor i Valby.

Nadia har kontakt til kommunen i kraft af sit arbejde med udredninger på børn i skolen. Hun arbejder på Frederiksberg og i Husum og har kontakt med PPR (Pædagogisk Psykologisk Råd) i forbindelse med børnesager.

"Det er os, der har den daglige kontakt med de udsatte børn – det er os der kender dem bedst. Der er noget dialog, men det er på skrift. Det ville være rart også at have en dialog om deres potentialer, som ikke er elektronisk, men face-to-face."

"Københavns Kommune kunne godt inddrage borgerne mere, se på hvad der ikke fungerer og potentialer for udvikling."

"Det er altid fedt at borgerne inddrages, i stedet for at det er styret oppefra, så man bedre kan se det fra borgernes perspektiv."

"Men det er vigtigt, at de ting der kommer frem bliver taget seriøst, og at man faktisk forsøger at ændre på de ting, der skaber frustrationer."

Sidiq Mohamed, 42 år. Bor i Sydhavnen.

Sidiq har ikke kontakt til kommunen. Sidiq synes Sydhavnen er et godt sted. F.eks. er transporten rigtig god.

"Alle kommuner er forskellige. I København har de har meget travlt. De kan ikke klare alle mennesker der kommer."

"Jeg tror ikke det hjælper med mere inddragelse. De vil helst spare penge."

"Hvert område (bydel) skulle være sin egen kommune."

"De har ikke noget kommune (borgerservice) i Sydhavnen. Der skulle være flere fysiske steder, man kunne gå hen."

Martin 27 år, lærestuderende i København, bor i Brøndby

"Jeg har ikke været været i kontakt med kommunen om noget. Det tror jeg ikke jeg har"

"Hvis man kunne blive inddraget ude i studiemiljøerne, der faktisk er fremtiden. F.eks diskutere fremtidens folkeskole med kommunen ude på seminarerne. Det ville være fantastisk."

Mie, 36 år og Alice, 65 år. Mie er på barsel, bor på Vesterbro. Alice er pensionist og bor i Helsingør.

Mie har ikke umiddelbart haft kontakt med kommunen. Hun har siddet i bestyrelse i en privat børnehave, som er lukket nu. De ville gerne arbejde for federe legepladser lokalt, og for at få ungerne med til at male metrovægge. Men det blev aldrig til noget – det hele gik op i budgetter.

"Jeg tror kommunen skulle bruge de sociale medier mere. Der er jo det her 'vores børn' og andre forskellige forummer, hvor man kunne lægge en annonce, hvor folk kunne henvende sig hvis de havde interesse i at få indflydelse." Spørgsmål: Ville du selv reagere på det? "Nok ikke. Det er tit hvor man tænker, at der er jo ingen der hører hvad jeg siger alligevel."

"Ellers skulle man henvende sig til de enkelte institutioner, mere lokalt og personligt. Hvis jeg blev spurgt nede i børnehaven: 'Har i nogle gode ideer?' Så tror jeg folk vil reagere"

"Borgerinddragelsen skal være mere lokalt. Hvis det kommer helt derved og rammer de forældre, der bruger det – fx ift. legepladser – så tænker de 'gud, der er faktisk nogen der lytter'. Man får indtrykket af at blive hørt."

"Når det er helt overordnet blive det for upersonligt og forsvinder i alt det andet man bliver spurgt om man vil være med i."

Kenneth, 62 år. Lagerarbejder i Nilfisk og fodbolddommer i sin fritid. Bor i Valby.

Kenneth har ikke kontakt til kommunen. "Jeg passer mit eget løb – jeg har ikke behov for den store vejledning."

"Jeg har en veninde med et alkoholmisbrug, men jeg ved ikke ved, hvad han skal stille op. De er en hel klike der hænger ud – og de henvender sig ikke selv. Der kunne jeg godt tænke mig en instans man kunne kontakte – men jeg ved ikke hvor."

"Hvem kan jeg sige det til? Det vil jeg gerne vide. Og jeg vil være anonym – jeg vil ikke hænges op på noget."

"Det skal være nemmere at henvende sig." Man kunne fx gøre det lettere at henvende sig på nettet.

"Spørgsmålet er om der overhoved er ressourcer til at opfylde de her krav. Mit indtryk er, at der bliver sparet og spinket."

Emma, 23 år. Studerende. Bor på Nørrebro.

Emma er på biblioteket for at få lavet nem-id. Hun har ikke rigtig kontakt til kommunen. Hun bruger bibliotekerne meget, både i Valby og på Rentemestervej, primært til at læse og låne bøger. Hun arbejder som aflastningsperson – og er på sin vis ansat af KK. Har været aktiv i Dansk Flygtningehjælp og Operation Dagsværk, særligt arbejdet med kampagner, men har ikke tid til det mere.

"Jeg kan godt lide på biblioteket at man har mulighed for at komme og gå – det er åbent til sent. Det er en god måde at inddrage omverden på og samle det med borgerservice." Der er mange tilbud – har selv deltaget i gratis foredrag."

"Hvis man nu kunne se, at jeg bruger biblioteket meget, så kunne man fx sende en mail med spørgeskema. Det ville jeg svare på. Ikke hvis det var henvendt til alle, men specifikt til mig, fordi jeg bruger biblioteket meget. Det handler om at henvende sig til de rigtige."

"Som almindelig borger bliver man henvendt til af rigtig mange, så det ville hjælpe hvis det var mere specifikt."

"Der er mange plakater – man ser det ikke så meget."

Natalie, 30 år. Ung mor. Bor i Valby, har boet i København i 7 år.

Natalie har ikke kontakt med kommunen, udover gennem vuggestue og børnehave.

"Jeg har tænkt over at komme i kontakt for at vide hvad der sker i Valby, når biblioteket skal flyttes. Jeg har søgt lidt online, men jeg er overbevist om, at det tager for lang tid. Og jeg vidste ikke hvordan jeg skulle gøre det."

"Jeg synes man burde anlægge et marketingperspektiv på inddragelsen og identificere de vigtige målgrupper. Hvis man finder ud af hvilke grupper der er i forvejen, fx en lokal klub, kan man måske nå nogle andre folk derigennem."

Anne, i 40'erne. Skoleleder i København

Anne er midt i større inddragelsesproces med skolens lokalområde, da skolens skal bygges om.

"Folk er generelt SÅ trætte af det her med inddragelse. Der er virkelig en udtalt politikerlede blandt borgerne. Meget af det (med inddragelsen) er jo også en pseudoproces. Det kunne i mange tilfælde være bedre, hvis der bare blev truffet nogle professionelle beslutninger, som så blev ført ud i livet."

Rebecca, 22 år, studerer Sociologi på KU, bor på Østerbro

"Jeg brugte engang fem dage på, at hjælpe en psykisk syg kvinde med at få kontakt til kommunen! Vi var på vej i byen og der så vi hende som hun gik forvirret rundt på gaden i alt for lidt tøj til det kolde vejr. Vi må da lige hjælpe hende, tænkte jeg. Jeg regnede med at bruge en halv time på at finde nogle myndigheder, der kunne tage sig af hende. I første omgang skulle hun jo bare have et sted at komme ind i varmen, et sted at sove. Det lykkedes egentlig første nat at finde et sted, der hedder café Clara. Men da jeg tjekkede op næste morgen, var de ved at sætte hende på gaden, fordi de er lukket om dagen. De foreslog så at sende hende med en taxa til Bispebjerg Hospital. Jeg tog derud og sad med hende frem til kl 19, de ville ikke tage hende ind, fordi så skulle hun være voldstruet eller et eller andet. Det endte med, at jeg tog hende hjem til mig, hvor hun så overnattede to nætter. Om mandagen fandt kommunen ud af, at hun boede i Tårnby, og det var dem man skulle kontakte. Men nu var kl. over ti og deres telefoner var lukkede for dagen. Så først tirsdag morgen kunne jeg sende damen "det rigtige" sted hen. Jeg kan altså godt forstå, hvis andre ikke orker at hjælpe andre i nød, hvis kommunen er SÅ besværlig at få hjælp fra."

Katinka, Pædagogstuderende 23 år

Katinka har ingen kontakt med kommunen. Hun har været i praktik og har nu job som vikar i et bosted for folk med Asperger.

"Jeg arbejder som vikar på et bosted for folk med Asperger. Jeg synes det ville være godt, hvis de boende kunne komme mere ud af huset. Ud og se og opleve noget, i stedet for bare at være på bostedet. Jeg har talt lidt om det med mine kollegaer, men jeg ved ikke om lederen tager det videre. Det er vist et resurseproblem."

Cafévagten, ung kvinde

Spg 1) Har du været i kontakt med kommunen, om noget, der ikke drejer sig om dig selv?

Svar: "Nej, jeg har været i kontakt med kommunen om noget".

Spg 2) Er du, har du været engageret i et eller andet i byen, kulturelt, socialt, fysisk... et eller andet?

Svar: "Nææææææ".

Spg 3) Nu er du ung. Er der et eller anden viden du har, et eller andet du og dine venner oplever som ung, som er specifikt for jer unge, hvis kommunen skulle lære noget om det, få en god adgang til hvad der er vigtigt for jer i byen?"

Svar: "Jo altså, alle jeg kender har svært ved at finde et sted at bo her i København."

spg 4) Og hvad, hvis kommunen ville i dialog med jer om det?

Svar: "De kunne måske bruge Facebook. Det er jo der alle er".

Vennerne Diana, 41 år og Lars 35 år bor begge i Valby

"Jeg har aldrig været særligt engageret", fortæller Diana.

"Når vi ikke har behov for mere dialog med kommunen, så er det nok også lidt svært at nå os" siger Lars.

"Måske vil de sociale medier kunne bruges. Det kommer an på, hvilken aldersgruppe man gerne vil nå", mener de begge.

Diana: "Jeg har meldt mig ind i SIND for at lære mere om det med psykisk syge. For at kunne være en bedre støtteperson for nogle i hendes omgangskreds". Men hun mener ikke, at hun har været i kontakt med kommunen gennem det.

Lars: "Jeg er engang blevet smidt ud fra Rådhuset. Jeg var bare gået ind. Og så ville jeg gerne op og se, hvordan byen så ud fra Rådhusårnet. Men jeg blev opdaget af en betjent, der fortalte, at det måtte man altså ikke, når der ikke var omvisning. Jeg elsker ellers sådan urban exploring".

6 unge piger foran Nørrebrohallen

De unge vi mødte var alle studerende på et københavnsk gymnasium. Umiddelbart var de ikke i dialog og i noget samarbejde med kommunen, men var positivt stemt for mere dialog.

"Kommunen skulle da komme forbi vores gymnasium. Til vores morgensamling, for eksempel. Det er de meget velkomne til. Det ville helt klart være en go' idé."

Lykke & Stine, Veninder, slut 30-erne på café

De to veninder er begge flyttet ud af byen, langt ud af byen, selvom de enten arbejder eller studerer i København. For at få bedre råd til huslejen og for at få grønne omgivelser

Lykke: "Jeg har engang søgt Frederiksberg Kommune om at bruge en grund til en økologisk byhave". Jeg har ikke været i kontakt med Kbh. Kommune, men det kunne være fedt med flere brugshaver i byen".

Stine: "Jeg ville gerne lave et grønt bofællesskab, og ville ønske det kunne lade sig gøre i København. Der var bare for lidt plads og for dyrt."

Input fra civilsamfundsorganisationer

Fredag den 11/9 2015 holdt vi en 3 timer gruppesamtale for civilsamfundsorganisationer i Innovationshuset, for at lære mere om, hvordan de i det hele taget oplever dialogen og samarbejdet med kommunen. Hvad ser de som de vigtigste udfordringerne, og hvad ser de som potentialer? Nedenfor har vi inddelt deres svar i emner sammen med citater fra deltagerne

I samtalen deltog:

Lars Barfred fra Rådet for Bæredygtig Trafik, Sven Knudsen fra Danske Handicap Organisationer, Hans Møller Dansk Handicap Forbund, Hjørdis Espensen fra Ældre Rådet i København, Luise Søe fra Skole&Forældre, Maria Kavita Nielsen fra Mind Your Own Business, Ninna Hoegh fra Fonden Projekt Udenfor, Majbritt Borgmann fra Red Barnet.

Hvor skal man henvende sig?

Det kan være tungt at komme igennem med konkrete løsningsforslag. Selv til problemer, der nemt kunne tages hånd om. Nogle udtrykker tvivl om, hvor man skal henvende sig, og oplever i stedet at problemet bliver sendt videre.

"Hvor pokker man skal henvende sig, så man ikke bare får den gode gamle sang, hvor man bare bliver sendt videre, "åh det er ikke mit problem, næste!" og så kan man cykle rundt der i flere år.

Der mangler gennemsigtighed og tilbagemelding, når man er blevet "hørt".

Civilsamfundsorganisationerne vi talte med oplever generelt en god dialog med kommunen, men savner at se det udmunde i konkret handling og savner især at blive orienteret om processen. Der mangler en opfølgning og en tilbagemelding på, hvad der blev af de input og konkrete forslag man kom med.

"DH (Danske Handicaporganisationer) har en stor kontaktflade. Alle politikere kender DH, og der holdes ingen møder uden adgang for kørestole. De lytter, men hvor kommer det hen?"

"Hvad sker der med det vi siger? Hvad sker der med alt det vi leverer? Hvad sker der med alt det vi skriver inde på den portal "Bliv Hørt"? Vi skriver og skriver og forholder og forholder os, men vi får aldrig at vide, hvad effekten var af alle de mange tanker vi kom med. Der er aldrig en tilbagemelding."

"Det kan være svært at se, hvad det så betød, i det vi forholdt os til. De mange timer vi brugte på at behandle et forslag, hvad betød det egentlig for processen?"

"Hvem blev hørt? Der er ingen feed-back-kultur"

Mangel på repræsentativitet

Nogle oplever, at der er en manglende repræsentativitet i kommunens viden og inddragelse, og det virker tilfældigt, hvem der bliver hørt. Kontakten virker ikke systematiseret i forhold til, hvem der inviteres til hvilke typer projekter. Hvordan sørger man for, at flere og de rigtige bliver hørt?

"Jeg har aldrig nogensinde set en undersøgelse fra Københavns Kommune vedrørende noget som helst emne, der var repræsentativt for borgerne."

"Også i Indre by Lokaludvalg laves en masse undersøgelser i forhold til større høringer. Vi spørger borgerne, men repræsentativiteten i dem – pga. de midler, der er til at lave den slags, er jo lig nul. Og besvarelsen er inden for noget, der bedst kan betegnes som stærkt tilfældig. Det synes jeg ikke er en fair måde at spørge borgerne på."

"Jeg har mødt op til møde i lokaludvalget på Østerbro, og jeg er helt klart en af dem der ikke synes ikke det batter noget. Jeg forsøgte at gå derind og følte mig helt fremmed, alene fordi jeg havde den alder. På det tidspunkt havde jeg små børn, og jeg ville gerne ind og gøre noget for børn og unge på Østerbro. Men det var bare ikke vejen frem."

Større gennemsigthed

Der ønskes generelt en større gennemsigthed i kommunens kommunikation i forhold til hvem, der træffer beslutninger om hvad. Hvor har man mulighed for at få indflydelse?

"Det kunne være rart med lidt mere gennemsigthed i beslutningsprocesserne i kommunen og lidt mere entydige adgangsforhold. Altså jeg tænker ikke fysisk kun, men også verbalt. Og hvem er det der har ansvaret for hvad?"

"Jeg oplever en manglende åbenhed i, hvem, hvornår og hvad, der inddrages. Hvilke interessegrupper inviteres med? Det er også vigtigt at vide, når man inviteres, hvem der ellers kommer med (og hvad det skal bruges til)?"

Bring de frivillige i spil

Der efterspørges mere støtte til frivillighed og et stærkere samarbejde med professionelle. Flere oplever en generel interesse for at gøre noget, men det virker som en udfordring at løse problemerne på andre måder, fx med brug af frivillige.

"Vi er meget optagede af frivillighed og civilsamfundets inddragelse i velfærdsløsninger. Vi er optagede af de processer, der sker i civilsamfundet i øjeblikket, og jeg tror vi kan nå rigtig langt, hvis vi inddrager borgere og finder ud af, hvad det er vi hver især har ekspertiser inden for."

"Vi er begyndt at tænke lidt anderledes i forhold til om man kan samskabe, om man kan støtte op om frivillige - også i forhold til nogle af de mest udsatte børn. Der er en vis bevægelse i det som alle taler om lige nu, der handler om velfærdsalliancer og sådan noget. Og det er vi meget optagede af lige nu."

En kommentar til denne undersøgelse

"Jeg kan ikke lade være med at tænke: "endnu et holdkæftbolche?" Altså, at det bare er nogle små projekter der kan få os til at føle "nej hvor bliver vi hørt, og nej hvor bliver vi inddraget" men vi ræser i øvrigt bare videre. Og så kan man næsten med god samvittighed sige "vi har både hørt ditten og datten". Men sådan skal det ikke gå, vel?"

Bedre tværgående kommunikation og samarbejde mellem forvaltninger

Generelt savnes platform og tilgange for mere tværgående kommunikation og samarbejde mellem forvaltningerne. Det vil imødekomme projekter, der befinder sig i et krydsfelt mellem flere områder og åbne op for at tænke forskellige gruppers behov og interesser ind i projekter, der ellers har et mere ensidigt fokus. Og pilen blev også vendt den anden vej, for mere samarbejde på tværs af områder, når det gælder organisationerne selv:

"Der er mange gode initiativer, men det er svært at mobilisere en stor og kompleks organisation som KK"

"Der mangler et fælles forum for alle foreninger, hvor man kunne støtte hinanden i fælles projekter og ønsker"

Kommunen kan blive bedre til at møde borgerne

For de travle borgere er det ikke nok at blive inviteret til høringer og andre former for "inddragelse". Kommunen skal også møde borgerne hvor de er, fx komme ud på skoler eller væresteder og få et indtryk af, hvordan det fungerer. Det kan også bidrage til at gøre kontakten til kommunen mindre formel.

"Kom ud" Ud på skolerne, ud til os. Også inden vi selv inviterer politikerne ud, fordi det gør vi tit når vi synes, at der er noget der ikke er godt nok. Så kom for pokker ud og mød os på skolerne."

Mød da borgeren, f.eks. mig som forældre, der hvor jeg er. Og hvor er jeg? Jeg er på fodboldbanen, f.eks. Der står jeg bare og glor. Der kunne da godt komme nogen hen og snakke til mig der. Jeg er borger, jeg står der alligevel og jeg har ikke tid til at komme hen til møder. Jeg er også i skolen, børnehaven, til forældremøder. Ja til forældremøder, hvor er kommunen henne på forældremøderne? Kom ud til os!"

"Det er en forældet måde vi bliver hørt på - at gå ind på en portal som Bliv Hørt. Du får simpelthen ikke borgerne der hen. Hvordan møder vi dem?"

"Borgernes tilgang er meget MIG MIG. Samfundsmæssigt er der meget en 'mig mig'-holdning. Så hvis vi vil det her med bedre dialog med kommunen, så skal vi som civilsamfund også være bedre til at have en 'os/vi' holdning, at kunne tale med hinanden og kommunen ud fra".

Input fra erhvervslivet

For at få input til undersøgelsen fra erhvervslivet afholdt vi en tretimers workshop mandag den 15/9. Og i ugen efter besøgte vi yderligere tre erhvervsfolk for personlige interview.

Vi talte med:

Lars Magnus Christensen fra Håndværksrådet, Lasse Skjønning Andersen fra Grød, Arendse Oline Rohland fra KBH K (hed før KCC), Hans Mejlshede fra Nørrebro Handelsstandsforening, Mads Nørgård fra Mads Nørgård, og han sidder også med i Erhvervsrådet i Københavns Kommune, Jette Nøhr fra Dansk Industri.

Den gode kontakt med Københavns Kommune

Dem der selv gør lidt mere ud af kontakten til kommunen – brancheorganisationer, netværk og måske større erhverv, de oplever at en god kontakt til kommunen. Denne gruppe italesætter også, at de ud over den formelle kontakt har en personlig kontakt med embedsfolk i de forskellige forvaltninger og til Borgmestre og deres medarbejdere .

”Jeg synes faktisk, der er kort til Rådhuset. Jeg skriver et brev til borgmesteren at det er et problem med sådan og sådan, at vi gerne vil tilbyde sådan og sådan, og om vi ikke skulle være sammen om at løse det her og mødes om det”

”Jeg vil mene, at det er ret nemt som borger at komme i kontakt med politikere eller sin borgmester. Hvis man skriver, så får man jo svar, hvis du ringer... Du bliver hørt”

”De store virksomheder siger ligesom mig – de føler sig hørt og inddraget. Men det er de meget små virksomheder med 5-10 ansatte, som ikke har ret god kontakt med kommunen”

”[Jeg] har fundet de rette personer, som er min indgang til kommunen og oplever en meget hurtig respons”

Bureaukratiet

De erhvervsdrivende giver udtryk for, at kommunen kan fremstå som en lidt uoverskuelig størrelse, der både kan være svær at få etableret kontakt til og få information fra. Der efterlyses en større grad af åbenhed og mindre distance mellem Københavns Kommune og københavnere.

”Det kan også være bredere ting. men selv småting og helt lavpraktiske ting, der tror jeg mange synes, at det kan de ikke overskue at skulle henvende sig til kommunen om. For man tænker kommunen som sådan en kæmpe stor institution, som der er så meget bureaukrati i, og så meget forvaltning i. Så hvor skal man overhovedet starte henne”.

”Og rigtig mange har - som erhvervsdrivende i hvert fald, haft rigtig mange udfordringer med bureaukrati i kommunen, og generelt føler man at man ikke er velkommen. Nærmest som om det er politiet. At det er en autoritet og en magt, der peger fingre af dig, når du gerne vil ha hjælp”.

”Kommunen har mange fine tanker i vækst og erhvervspolitikken. Men det falder jo ikke i hak med det vi oplever i hverdagen med fx for lange sagsbehandlingstider på byggetilladelser. Hvis man vil noget med det her, så skal systemet altså 'shines up', så fx sådan noget med byggetilladelser går mere hurtigt og mere smidigt. Men nu hænger bare ikke sammen med det andet [visionerne]. Hvis du vil det her, så må du også det her”

Manglende tilbagemelding og action

De erhvervsdrivende vil gerne stille op til interviews, høringer og andre arrangementer i kommunalt regi, og de gør det også. Dog er det frustrerende, at de aldrig får en tilbagemelding på, hvad deres inputs er blevet brugt til, og hvad det endelige resultat af projekterne er.

"Jeg har siddet i mange grupper, hvor man har givet input, men jeg har meget svært ved at se outcomet. Jeg tror de får rigtig mange input, rigtig mange gode ideer, men de bliver simpelthen ikke omsat til praksis"

"Vi har brug for at vide, at der også bliver gjort noget med det vi siger. Det tror jeg gælder for alle borgere, om du er erhvervsdrivende, om du er ressourcesvag eller ressourcestærk, så har du behov for, at det du siger faktisk bliver taget seriøst."

"Så man siger, ok nu har vi lavet borgerinddragelse. Men nej borgerinddragelse, kunde- eller brugerinddragelse, det er sgu at der sker noget. At man kan vise overfor dem man lytter til - at her sker der altså noget"

"Det er den fornemmelse du får, du får en fornemmelse af at der ikke bliver gjort en skid, og at det er sådan lidt pseudo alt det kommunen laver"

Forvaltningernes interne kampe går ud over københavnernes

De erhvervsdrivende oplever, at de interne kampe og uenigheder blandt politikere og embedsmænd tager fokus fra kommunens kerneopgaver, så man glemmer københavnernes.

"Det handler om, at hver forvaltning og hver borgmester kører hvert sit løb og vil prøve at sikre så meget profilering for sig selv som muligt. Der er indbygget en magtkamp i det. Derfor kommer man til at bruge unødigt mange ressourcer på at få koordineret interesserne, så man glemmer den målgruppe det egentlig er til for"

"Det er et resultat af den politiske kamp og resultat af, at embedsmænd fokuserer på de indre konflikter. Så dem og det dialogen er rettet imod, det glemmer man. Man glemmer dem, der er modtagerne og hvad er det vigtigste for dem?"

Konkrete udmeldinger ønskes

Københavns Kommune udvikler mange gode visioner for erhvervslivet, men det kan være svært at forstå og se, hvad det betyder og fører til helt konkret.

"Vi skal væk fra det der policy-niveau med visionerne og ned til det helt konkrete"

"Hvis jeg skulle give et råd (...), så er det, at kommunen skal kommunikere MEGET, meget konkret. Uhørt konkret. Det forstår man"

"Det er fuldstændig lige meget med strategien på det der overordnede værdisprog, hvor ingen kan være uenige".

Input fra Lokaludvalgenes netværk for borgerinddragelse

Lokaludvalgenes sekretariater har indgående kendskab til det at understøtte og formidle dialogen mellem københavnernes lokalt og kommunen centralt. For nogle år siden startede sekretariaternes et videndelingsnetværk for borgerinddragelse, hvor der udveksles viden om metoder for borgerinvolvement og diskuteres gode erfaringer såvel som udfordringer. Vi holdt en workshop med dette netværk og efterfølgende valgte netværket selv, hvilke pointer de ville bringe videre i processen. Dem har vi skrevet ind her.

Deltagere fra netværket:

Lene Bidstrup fra Indre By, Marie Holm-Andersen fra Brønshøj Husum, Christine Hovgaard Jensen fra Vesterbro, Marie Bredager Nielsen fra Amager Vest, Signe Dehn Sparrevohn fra Bispebjerg og Mette Rothaus Voss Rathsach og Karoline Siemen fra Nørrebro

Hvad engagerer borgerne?

“Borgerengagement er ofte centreret omkring en enkeltsag, eller en interessekonflikt.”

“Engagement motiveres ofte af sociale faktorer, status, følelse af reel indflydelse.”

“Hvis jeg skal engagere mig, så vil jeg føle ejerskab og initiativret. Det er nemmere i initiativer uden for kommunen.”

“Det kan være røvsygt at engagere sig i kommunen. For bureaukratisk og for langsomt.”

Forskellighed og sprog

“Der findes mange forskellige grupper i samfundet. Nogle oplever, at de skal tale et bestemt akademisk sprog og kende juridiske løsninger på forhånd for at blive taget alvorligt. Er det et problem? Hvordan kan disse borgere høres?”

“Der skal gøres noget ved kommunesproget. Selv som lokaludvalgsmedarbejder har vi tit svært ved at forstå indstillinger og høringsmateriale. Det gør det svært at videreformidle til borgere.”

Forskelligt engagement

“Der er masser af engagement blandt borgerne. Det er bare ikke alle der passer ind i “kommunemåden” at samarbejde på. Hvordan udvikler og understøtter vi det?”

“Hvordan kan kommunen skabe flere og mere uformelle rammer for at engagere sig?”

“Det skal være nemmere og mere direkte at involvere sig.”

“Det er vigtigt at skabe mere synlighed om muligheden for at engagere sig.”

“De ting, der motiverer en ambitiøs djøffer, en aktiv politiker, og en engageret frivillig/borger er meget forskellige.”

“Hvordan kan vi arbejde mod mere blivende engagement med f.eks. netværk og partnerskaber?”

Kontakt mellem borgere og politikere

“Det er imellem politikere og borgere at den direkte kontakt skal være. Mere og bedre demokratisk dialog - også med bedre muligheder for feed-back.”

“Hvordan kan kommunen hjælpe med at skabe større synlighed på dialogen ml. borgere og politikere?”

“Politikere og borgerne skal mødes. Det er der, der er en gensidig vidensudvikling.”

Kritik og nejsigere er også vigtige.

“Vi hører ofte om “de sure borgere”, der deltager i borgermøderne. Men hvordan får vi mest muligt ud af kritik?”

“Dialog er både kritik og konstruktive forslag - Hvordan skaber vi rum for det (Erkendelsen af dialogens værdi i sig selv).”

Horisontal dialog

“Borgerdialog er også den der foregår borger til borger. En “horisontal” dialog.”

“Hvordan bringes horisontal dialog videre “opad” og ind i kommunen? Hvordan får politikerne denne viden?”

“Når “horisontal dialog” ikke rummer én bestemt indstilling, så er systemet ikke i dag godt gearret til at tage imod. Det bliver nærmere opfattet som IKKE at have viden fra borgerne. Dilemmaer formidles ikke godt videre ind i beslutningsprocessen.”

“Hvem/hvordan modtages borgernes ønsker? Kan det organiseres på en ny måde?”

“Borgerne bliver ikke enige uanset, hvor god og lang en proces man har.”

Dialog kræver ressourcer

“God dialog kræver ressourcer (tid, penge og faglige kompetencer). Hvordan kan politikere og ledelse bakke op om det?”

“Hvis politikerne gerne vil have, at Lokaludvalgene skal i kontakt med “dem der aldrig bliver hørt”, så må de forstå, at det kræver flere (og andre) ressourcer. Opsøgende borgerinddragelse er mere tidskrævende end et borgermøde.”

Central vs decentral

“Der er en spænding mellem det centrale og decentrale. Og et paradoks i, at man/politikerne gerne vil tættere på borgerne, men at kommunen samtidigt bliver mere anonym og ensrettet i organisationen og måder man kan kontakte kommunen på.”

Klarere rammer for inddragelsen

“Hvis politikerne og forvaltningerne gerne vil have mere og bedre feed-back fra borgerne og lokaludvalgene, så skal de være mere konkrete på, hvad de vil have feed-back på.”

“Vi skal gøre os klart HVORFOR, HVAD og HVORDAN vi spørger borgerne.”

“Der er nogle missing links ift. til, hvordan borgernes input bruges: Forvaltning har ikke overvejet, hvad de gerne vil have svar på. Politikerne er fraværende.”

Reel indflydelse?

“Borgerne har ikke tillid til at borgerinddragelse fører til reel indflydelse.”

“Kommunen vil gerne have MERE borgerengagement, men hvad vil de bruge det til? Er kommunen parat til at afgive magt?”

“Skal vi droppe de klassiske høringsrunder, hvis der allerede ligger en plan, der ikke kan ændres? Hvad skal så stå i stedet?”

“Der er mange “skjulte” dagsordener: Vækst, investeringer, salg af grunde osv.”

Om lokaludvalg

“Nogle lokaludvalg ser borgerinddragelse som en mindre vigtig opgave end andre, da de opfatter sig som repræsentative i sig selv.”

“Lokaludvalgene skal ikke være et lokal mini-Borgerrepræsentation, bare uden mandat og indflydelse.”

“Lige i mit lokaludvalg, har vi mere fokus på at skabe en levende by (kulturliv mm.) end på at indsamle feedback fra borgerne. Måske fordi det er svært at “nå ind til” politikerne/forvaltningerne.”

Input fra embedsværket

Mange ansatte i Københavns Kommune har indgående erfaring med hvad der virker og forstyrrer dialogen og samarbejdet mellem kommune og københavnere.

Vi har talt med:

Gruppesamtale med 3 embedsmænd fra Center for Byudvikling og et Interview med en medarbejder fra Byens Fysik, Center for Nye Anlæg, Enheden for Område- og byfornyelse.

Inddragelse af forskellige aktører, forskellige tider i processen

"I den tidligere inddragelse involverer vi ofte mere professionelle aktører og civilsamfundsorganisationer, end egentlige borgere. Dette bruger vi eksempelvis til at kvalificere eller lave "fejlfindinger" ift. kommunale planer."

Repræsentativitet?

"Der er et dilemma i at bruge borgere som eksperter i deres hverdag, og så i fht. til det med hvor repræsentative de er."

"Det kan være svært at overskue/få repræsenteret alle interesser – også i f.t. alle forvaltninger."

Motivation

"Hvis det ikke var fordi jeg selv arbejdede med "borgerinddragelse"...hmm. Jeg deltager da heller aldrig selv i nogle møder med kommunen, hvor jeg ikke selv gør det som mit arbejde i kommunen."

Information eller høring?

"Ofte har inddragelsen mere karakter af en orientering eller information, hvor vi inviterer folk til borgermøder og informerer om kommunale planer. Ofte sker dette sent i forløbet og efter at beslutningerne er truffet."

"Jeg kan egentlige også bedre lide at kalde det et informationsmøde, end et egentlig dialogmøde, for ikke at skabe forkerte forventninger hos folk."

Politiske hensyn

"Ift. til kommunens planer er der ofte en række politiske hensyn, der er medtænkt – og det oplæg, der præsenteres for borgerne kan egentlig ikke ændres. Samtidig er det svært at kommunikere omkring konkrete politiske hensyn."

"Ofte vil der være et element af spin i den måde, der bliver kommunikeret ud til borgerne på. Der er altid noget på spil, som ikke kan kommunikeres ud til borgerne, fordi der ikke er et politisk mandat for det."

Brugen af konsulenter

"I 50 % af projekterne bruger vi konsulenter på omverdensinddragelsen, vi har flere kr. end timer. Det skal gå hurtigt. Det ærgerlige er, at noget af den viden, der indsamles, går tabt for organisationen, når vi bruger konsulenter. Undersøgelsen af gårdhaver viste utilfredshed med processen. Men processen køres af rådgivere, så der er måske sådan noget med 'det er dem dér inde i kommunen.'"

Hvilke succeskriterier?

"God inddragelse kræver klare succeskriterier – handler det om borgmestrenes synlighed, at der er været en positiv debat med ingen brok, mange deltagere eller om dialog med reelle input".

"Succeskriterierne til en god dialog er ikke altid møntet på selve borgerdialogen eller deres input, men er mere koblet til den politiske deltagelse i borgermøder fx hvor mange har deltaget, har dialogen været positiv?."

Abstrakt vs konkret

"Abstraktionsniveauet i planer og strategier er ofte højt, og erfaringen viser, at det ofte er nemmere at engagere omkring konkrete projekter og områder."

"Enghave Brygge og Krøyers Plads er gode eksempler på god inddragelse i anlægsprojekter, hvor borgernes input er kommet i spil og har haft betydning – men her er det også værd at bemærke, at ressourcestærke borgergrupper med gode netværk ind i KK."

Nye formater

"Workshop fungerer ofte godt. Der kommer flere og mere nuancerede holdninger frem. Paneldebatter har derimod ofte tendens til at blive mudderkastning, idet deltagerne ikke behøver forholde sig til de andres deltagers modsatrettede interesser i den pågældende sag."

"På Herman Bangs Plads brugte vi midlertidighed til at afprøve nogle ideer og involvere nogle mennesker om 'Hov hvad sker der på min plads?' Det virker bedre end: 'Hvorfor skulle jeg tage fri kl. 15 for at gå til et møde om den grønne og blå by?'"

"Hos en Områdefornyelse stillede de sig op og gravede et hul. Folk stoppede og spurgte: Hvorfor gør I det? Der fik de folk i tale, helt almindelige folk, også dem der sad med en øl på bænken blev interesserede i: Hvad sker der her? Det var en god gimmick. Tankevækkende i forhold til hvor mange papirer vi ellers producerer. Områdeaviser og papirer, som folk bare smider ud i den tro, at det er reklamer."

Rekruttering

"Den største udfordring er helt klart rekrutteringen. Det er svært at læse målgruppen, hvad skal der til for at få dem i tale?"

"Der er helt sikkert gode intentioner med et borgermøde, men hvor mange kommer? Det er meget få og måske ikke dem, der egentlig var målgruppen. Vi vil jo gerne gøre det så repræsentativt som muligt."

"Men du får heller aldrig børnefamilier eller hjemløse med i en styregruppe i områdefornyelsen med lange møder, godkendelse af dagsorden og hele den måde det foregår på."

Tidsperspektivet I

"Vi har dårlige erfaringer med løbende inddragelse i trafikale udviklingsprojekter, hvor work-in-progress blev kommunikeret ud til offentligheden/lokalpressen uden forståelse for, at det var midt i en arbejdsproces, hvor der er mange løsningsmuligheder i spil, som ikke er modnet og let kan fordrejes, hvis de meldes ud uden forudgående kendskab. Og hvor vores politikere kan få et forklaringsproblem, hvis de ikke er orienteret omkring del-konklusioner i projekter. Når man inddrager løbende, er det vigtigt tydeligt at forventningsafstemme, så det er tydeligt, hvornår der kan kommunikeres til offentligheden omkring projektet."

Tidsperspektivet II

"Vi har god erfaring med at inddrage brugere (fx af en buslinje) i undersøgelsesfasen af et projekt. Det skaber legitimitet i beslutningsoplægget og i prioriteringer i det givne projekt."

Tidsperspektivet III

"Kompleksiteten i den kommunale beslutningsproces er vanskelig at kommunikere og forklare – og man kan som borger have "glemt" den gode inddragelsesproces, der har ligget år forinden implementeringen af en beslutning/projekt. Et eksempel herpå er omlægning af den trafikale struktur ved Frederikssundsvej, hvor der var en rigtig god borgerdialog omkring de projektet med klar kommunikation og høring – 3 år efter bliver beslutningerne implementeret, busstoppet bliver flyttet og folk bliver sure."

"De mennesker, der bliver inddraget, kan slet ikke se deres aftryk på det endelig projekt. Nogen gange tager processen så lang tid, at før man får en bevilling, er der gået så lang tid, at man er nødt til at inddrage igen."

Københavnerne uden for København

"Vi glemmer ofte at inddrage brugerne af byen, som ikke bor i KK, men som bruger byens transportmidler, pendler etc. De skal også høres i relevante spørgsmål."

Input fra borgerrepræsentanter

Vi holdt også en workshop med politikere fra Borgerrepræsentationen. Med en Borgmester og to nyindvalgte. Pr. telefon og mail fik vi diskuteret emnet med to erfarne borgerrepræsentanter mere.

Vi har talt med:

Socialborgmester Jesper Christensen (S), Simon Strange (S), Michael Gatten (V), Ayfer Baykal (SF), Lilian Parker Kaule (Løsgænger)

Kommunen som et “sort hul”

”Det er den oplevelse folk har, Kommunen som et sort hul, som man putter noget ned i, og så aner man egentlig ikke et rub. Hvor sker der noget? Og mange af høringerne, det er altså pseudohøringer, altså pseudo inddragelse.”

Reel indflydelse til borgerne

”Når det drejer sig om borgerne og engagementet, så er det et spørgsmål om også at fralægge sig noget magt eller noget ansvar, noget beslutningskompetence. Hvis politikerne ikke også er helt åbne til at sige det, så får vi heller ikke borgere, der engagerer sig, Fordi så bliver de bare hørt, men de kan ikke se outputtet af det.”

”Du bliver nødt til først at give københavnernes oplevelsen af, at det her er de MED til. Og, at der SKER noget omkring det de involverer sig i.”

”Det bliver jo sådan noget med, at når vi sender ting ind, så HAR vi besluttet os. Og det vil sige i bedste fald bliver de læst og oversat af forvaltningen til argumenter - hvorfor man alligevel skal gøre som der står i indstillingen selvom høringssvaret siger noget andet.”

Mere inddragelse ude i forvaltningerne

”Hvis vi sender noget i høring, så har vi en lang høringsliste - ”hvem er det vi plejer at høre”. Vi kunne godt være lidt mere kreativ på den. Og hvis ikke vi vil høringer, i ordinær forstand, hvad er det så for andre vi kan inddrage?”

”Det er jo den kultur vi også gerne vil igennem tillidsdagsordenen. Vi vil faktisk gerne have at man ude i forvaltningerne - der ude hvor man virkelig har fingeren på pulsen, tør prøve nogle ting af. Det er der vi tror på at der opstår noget, som vi ikke kunne have forudset.”

Kommunikationsvejene

”Hvis jeg skulle have information om kulturliv ville jeg gå på AOK, ikke kommunens egne sider. Skal jeg beklage mig, vil jeg brokke mig på Facebook, ikke til borgerrådgiverne. Vi lægger information de forkerte steder. Kommunen lytter på de forkerte vandrør og borgerne beklager sig nogle andre steder.”

”Vi er vi nødt til at finde nogle nye måder at snakke sammen på.”

De uformelle inputs er de vigtigste

"Det er ofte ikke til den formelle del af et møde at man lærer, hvad det handler om. Så er det sgu ikke det man sidder og hører, eller dem der rejser sig op og siger noget. Så er det da, hvis man lige går ned og henter en wienerbasse og en kop kaffe nede i bunden, det er der alle brokkerne står. Så kommer alt det der. Det er det jeg synes er spændende. Det er der det sker. Helt ud og mærk pulsen."

Bureaukratiet er ikke gearet til ideer, dialog og samarbejde

"Vi skal i hvert fald have mere med, at man som kommune arbejder mere bredt - ser sig som det serviceorgan man er, og som en samlet enhed, fremfor at man ser det som om, "det her er mit lille område og det værner jeg om.". Det ser vi også når vi skal lave projekter, så går det meget ud på, hvor meget kan vi få raget til vores forvaltning frem for at se det store hele."

"Dialog går tabt, eller deres sag, den sendes videre. "Den kan vi ikke tage os af, det er derovre." Sådan nogle ting, hvor man kommer ind i en jungle af bureaukrati"

"Ofte kommer ideer og oplysninger fra borgere gennem mig eller andre politikere, der har kontakt til et miljø. Det virker ok, men det er tåbeligt, at de ikke kan henvende sig til embedsmændene fordi sagsgangene er for tunge og deres sag aldrig ville komme hele vejen til beslutningstagernes bord."

Ja-hatten skal på

"Forvaltningerne har stadig først og fremmest nej-hatten på fordi det er nemmest og af nogen bliver opfattet som en særskilt opgave at passe på byen, hvilket indebærer at nye ideer bliver set som en trussel. Der er dog sket rigtig meget de seneste år hvor ja-hatten er blevet støvet af og embedsmændene har øvet sig i at sige: "det lyder spændende, hvis det skal kunne lade sig gøre skal du nok gøre sådan og tænke over sådan". Det skal være en succes at hjælpe med at skabe nyt og løse problemer."

Det kommunale sprog skal være til at forstå for almindelige mennesker

"Kommunens indstillinger og beslutningerne fra Borgerrepræsentationen burde være skrevet så almindelige mennesker kunne læse og forstå dem.

Selv om der løbende arbejdes med at forbedre sprog og formidling, kan det stadig til tider være svært og ret teknisk. og det synes jeg er et problem for demokratiet. Lidt karikeret sagt, så burde være skrevet sådan, at hvis jeg havde tabt en indstilling på gaden og en tilfældig københavnere samlede det op, så ville vedkomne umiddelbart kunne forstå, hvad det var vi arbejder med på Rådhuset og måske endda tænke, "spændende, det her". I hvert fald kunne relatere til det."

Kommunen skal UD i byen

"Men vi er jo meget ude og rundt i byen. Det der med 'hvornår møder I københavnere?' Det bliver lidt mærkeligt, Vi kører på de samme cykelstier, vi handler i de samme butikker, vi har vores børn i de samme daginstitutioner."

"Hvis jeg kun holdt mig til det arbejde som du ligesom er forpligtet til at skulle troppe op til udvalgsmøderne og sidde i Borgerrepræsentationen og så videre, så kan du heller ikke udvikle politik, og du ved ikke hvad der ligger under mange af de indstillinger du kigger på. Så du skal ud og snakke"

"Vi behøver slet ikke noget nyt fora for dialog og samarbejde. Det vigtige er, at vi får nedbrudt den der mur mellem Rådhuset og københavnere. . At man er ude og møde dem og har den dialog."

"Embedsmændene der svarer på henvendelser fra borgerne om eksempelvis tilladelser og klager skal væk fra skærmene og ud til borgerne hvor problemerne og mulighederne opstår så de kan forstå dem, forholde sig til dem og allerhelst løse sagerne mens de er der. Det behøver ikke være så stift. Den gode måde at være i dialog på er at komme op på sin cykel, tale rigtigt sammen og se byen med sine egne øjne. Det er den stive skriftlige form der dræber al dialog, løsninger og udvikling. med folk."

Innovationshuset i Københavns

Kommune

Oktober 2015

Dem vi har talt med:

Csaba, Hjemløs i København
Stine Høi Sørensen, Biblioteksleder, Nørrebro
Lasse Glavind, Lokalsamfundsaktivist på Vesterbro
Mads Uldall, Byrumsekspert
Marianne Falck Orby, Ildsjæl fra Urbanplanen
Hjørdis Espensen, aktiv ældre, Nordhavn
Ask fra Flydende By
Christian fra Illutron
Benni fra Containerby
Lasse Emil fra PB43,
Djawed fra Bolsjefabrikken
Lars Barfred fra Rådet for Bæredygtig Trafik,
Sven Knudsen fra Danske Handicap Organisationer
Hans Møller Dansk Handicap Forbund
Hjørdis Espensen fra Ældre Rådet i København
Luise Søe fra Skole&Forældre
Maria Kavita Nielsen fra Mind Your Own Business,
Ninna Hoegh fra Fonden Projekt Udenfor
Majbritt Borgmann fra Red Barnet
Lars Magnus Christensen fra Håndværksrådet
Lasse Skjønning Andersen fra Grød
Arendse Oline Rohland fra KBH K (hed før KCC)
Hans Mejlshede fra Nørrebro Handelsstandsforening
Mads Nørgård fra Mads Nørgård/sidder også med i Erhvervsrådet i K
Jette Nøhr fra Dansk Industri
Lene Bidstrup, Lokaludvalgssekretær, Indre By
Marie Holm-Andersen, Sekretariatsmedarbejder, Brønshøj Husum Lokaludvalg
Christine Hovgaard Jensen, Sekretariatsmedarbejder, Vesterbro Lokaludvalg
Marie Bredager Nielsen, Sekretariatsmedarbejder, Amager Vest Lokaludvalg
Signe Dehn Sparrevohn, Sekretariatsmedarbejder, Bispebjerg Lokaludvalg
Mette Rothaus Voss Rathsach, Sekretariatsmedarbejder, Nørrebro Lokaludvalg
Karoline Siemen, Sekretariatsmedarbejder, Nørrebro Lokaludvalg
Bjørn, 53 år. Sygemeldt.
Anna, 25 år. Studerende, Aalborg Universitet i København.
Nadia, 30 år. Kontaktperson og lærer på dagbehandlingsskole.
Sidiq Mohamed, 42 år. Bor i Sydhavnen
Mie, 36 år på barsel
Alice, 65 år pensionist og bor i Helsingør
Emma, 23 år. Studerende
Kenneth, 62 år. Lagerarbejder i Nilfisk og fodbolddommer i sin fritid.
Natalie, 30 år. Ung mor. Bor i Valby, har boet i København i 7 år.
Anne, start 40'erne. Skoleleder i København. På cafe med sin datter.
Vennerne Diana, 41 år og Lars 35 år bor begge i Valby
Martin 27 år, lærestuderende i København
Rebecca, 22 år, studerer Sociologi på KU
Lykke & Stine, Veninder, slut 30-erne på café
Katinka, Pædagogstuderende 23 år
6 gymnasie piger foran Nørrebrohallen
Cafévagt, ung kvinde, Valby
Jesper Christensen Borgerrepræsentant (S)
Simon Strange Borgerrepræsentant (S),
Michael Gatten Borgerrepræsentant (V)
Ayfer Baykal Borgerrepræsentant (SF)
Lilian Parker Kaule, Borgerrepræsentant (Løsgænger)